

INTERNACIONA

KURIERO

ISSN 2429 – 2699

Nedependanta revuo trimestral

En la L.I. di la Delegaciono

N° 1/2018

KONFUCIUS « LA SENKRONA REJO »

LA KASTELO DIL DIABLO

[Tapez ici]

[Tapez ici]

[Tapez ici]

2018

KURIERO INTERNACIONA N° 1 – januaro – marto

REDAKTERO

Jean Martignon

12,rue Maurice Utrillo, F-91600 Savigny sur Orge, Francia - France

e-adresi : jean-claude.martignon@orange.fr e

martignon.jean@wanadoo.fr

KURIERO INTERNACIONA publikigesas ye singla trimestro e la yarala abono esas 10 euri.

*L'ido respondas la advoko di
mondo qua perdis sua centro,
la koncio di lua spirituala
konekteso, e l'etikala valoraji
di personala diciplino e
sociala responsiveso. Karl
Schlotterberg*

*La traduko esas la principio
ipsa qua justifikas la
posibleso e l'existo di lingui
auxiliar. Umberto ECO*

VORTO DAL REDAKTERO

Me havis itere neprevidebla problemi koncernante la preirinta numero di KURIERO INTERNACIONA. Unesme esis inundi en Paris qui blokusis la treni e desfaciligis la transporti. Dum plu kam du semani, me ne povis irar adibe. Pose venis nivuro qua fuzesis divenante glaciigita aquo ed impedis marchar sekure. E kande ca omno finabis, men kaptis ulaspeca influenzo ne tre grava ma qua duris dum un monato kun febro e sudorifo. Tale, me havis du monati tardeso por sendar mea buletino, olqua esis ja pronta depos longa tempo. Quale omni memoras, me ja havis granda tardeso koncernante la antea numero pro viruso quan maligna personacho sendabis a me. Me povas nur pregar la cielo por ke me ne havez itere simila problemi.

Pri PROGRESO, me havis dufoye desagreabla surprizo, nome la redaktero publikigis unesme tre desafabla artiklo pri Israelia, e pose ne plu jentila artiklo pri Rusia e Putin. Ico esas tre mala ideo politikumar en buletino qua esas la vetrino di nia movado. Nome, lo esas tre neresponsiva agar tale. La artiklo pri Israelia povas perdigar a ni Israeliani od Hebrei qui havus komence simpatio por nia L.I. di la Delegaciono. Ne importas kad Israelia esas justa o nejusta ma lua resortisanti od amiki ne povas prizar tal artiklo e li mem povas divenar enemiki di nia Interlinguo. Ma la duesma artiklo publikigita en la posa numero nule esis plu bona, nam per kritikar nunala Rusia e Putin Hans povas nur deskontentigar la Rusi (e li esas tre nombroza) qui esas partisani di Putin. Anke li ne divenos amiki di Ido e preferos lernar Esperanto o la plu neutra

Interlingua. Ka Hans deziras veramente ico ? E, koncernante Putin, ico povus mem esar tre danjeroza, nome la tensita situaciono nunal povus divenachar konflikto kun Rusia. E se la konflikto finus per la vinko da Rusia e Putin ? Ico ne esus bona por ni ed Ido povus interdiktesar. Hans ipsa povus finar mizeroze lua vivo quale Janis Rose (anciena sekretario dil ULI) qua mortis en Siberiana gulago. Yes, ico povus esar, nam me apene exajeras. ‘Itaque’ me insistas por ke Hans ne plus politikumez en PROGRESO, od adminime ne atakez irga lando o politikala persono, nam ico esas tre danjeroza por la atraktiveso di nia komuna linguo, ma precipue anke eventuale por nia sekureso nam ico povus produktar reprezalo. Se Hans volas politikumar, il agez lo en lua FB-i o « twitter »-i, ma ne en PROGRESO. Se ulo tala publikigesus en IDO-SALUTO o KURIERO INTERNACIONA, ico esus min grava, nam ca revueti ne esas la oficala vetrino dil ULI e dil IDO-MOVADO (tamen oli ne politikumas danjeroze e ne atakas landi od importanta homi), ma per PROGRESO, qua esas ta vetrino, lua redaktero havas grava responsiveso e la konsequantaji di lua misdecidi redakteral povas koncernar nia tota movado e la tota Idistaro. Me exhortas lu agar plu mature e plu prudente en la futuro. Nia ja febla movado, ultre la problemi quin ni regretinde havas, ne bezonas pluse atraktar a su obstinema ed aktiva enemiki.

Sincere via. JM :::- :::

INFORMO PRILINGUA

Nia pasinta samideano Andreas Juste, quankam tre fervoroz L.I.-ano, anke interesesis pri Interlingua. Me imitas lu, e, multarelate, me havas opinioni simila a le lua pri la linguo. Lu uzis nerare la sufijo – mente, quan il adjuntis – quale Interlingua – por adverbigar adjektivo. Dum longa tempo, me opinionis ke ico esis absurdia fantaziajo, til la tempo kande me pronuncis frazo en Interlinguo kun ca sufijo e me konstatis ke ico adjuntis tre bela sonoreso e muzikaleso a la linguo quale por la romanida lingui dil Sudo (Hispana, Italiana). Me do rezolvis adoptar tempope ca sufijo en mea uzado personal e quale por la adjektivi kelkafoye me supresas la dezinenco – a kande ico ne produktas problemo pri la pronunco, e.g. klarmente apud klaramente. Anke Interlingua uzas (quale mea linguo matral) la formo : va + infinitivo por indikar quika o balda futuro. Ico ne existas til nun en la L.I. di la Delegaciono, do quale s-ro Juste, me rezolvis adoptar ol kande ico povas esar utila.

Pluse, same kam s-ro Juste me opinionas ke la sufijo –isim povas kelkafoye uzesar por insistar pri la intenseso dil adjektivi, exemple : « Me vidas belissima floro », konkurencante « Me vidas belega floro ». Ma ico nur por adjektivi e ne por substantivi. Anke por trovar eventuale alternativa vorti (sinonimi) me pruntos eventualmente vorti di Interlingua, ma rarmente e kun prudenteso.

En pasinta numero di K.I. me propozis uzar la nomo di la lando plus la precizigo – landano por indikar habitanti di ula lando qui ne apartenas a lua originala gento e ne volas (o ne povas) asimilesar. Tale on povas havar Francialandano por yuna Mohamedano qua naskis en Francia ed havas la nacionaleso di la lando, ma ne konsideras esar Franco. Simile por Afrikano en Germania ube yuna Turko od Afrikano esas Germanialandano. Simile en Anglia ube Pakistaniano havante oficale la

nacionaleso Britanian esas Anglalandano (o Britanialandano) ec. Tale « sufixo » povos evitar problemi prilingua.

Kompreneble, me propozas ico al imito dal Interlinguisti, ma nule intencas bataliar por impozar lo. Se la L.I.-ani adoptos co, lore lia uzado spcionos ica formi. Se no, olci duros esar mea personala ‘idolekto’.

LISTO DE UTILA VORTI

‘acetabulo’ : Surfaco artikal dil iliaka osto. Vorto trovebla en la DEFIRS lingui.

achento : stranjera, regionala o sociala aparta pronunco e frazo-melodio di ula linguo. (vorto recente oficaligita da la Lingual Komitato dil ULI)

‘adenomo’ : adenomo esas nenociva tumoro povante afektar glando o mukozo.

‘afordar’ : havar la moyeno agar por. Permisar a su ulo (pro ke on havas la moyeno agar tale).

‘ambiento’ : la naturala medio cirkondanta onu.

‘analfabeto’ : persono qua savas nek lektar nek skribar (DFIS).

‘apropo’ : parolante pri ca temo, aludante ico. Vorto trovebla en diversa Europana lingui, precipue la Franca e la Germana.

‘arpento’ : arpento esas mezurunajo en diversa landi valoranta de 34 til 51 ari.

‘autostrado’ : automobilal voyo kontenanta du chosei havanta unika direciono e konceptita por trafiko rapida e grandaquanta. (vorto venanta de la Italiana e sat bone komprenata internacione).

« bungalow » : Vorto de Indiana origino trovebla en omna DEFIRS-lingui ed, ecepte la Rusa, kun la sama ortografio. Oi signifikas domo havanta nur un etajo e vizanta habitesar nur da un familio.

‘cervezo’ : antiqua biro.

‘detektar’ : revelar ulo tillore neperceptata. Ni havas la vorto detektivo en Ido

‘diglosio’ : Stando di homala grupo e di persono uzanta du lingui de sociala-kulturala niveli diferanta. E.g. la diglosio* dil Arabi qui praktikas la literaturala Araba idiomo e la parolata dialekti.

‘diskoteko’ : nokto-klubo (E.F.)

diskriminacar : traktar ulu od homala grupo neyuste. (vorto nun oficaligita)

‘dolabro’ : Hakilo havanta kurta tenilo uzata kom armo o kom laborilo. Vorto venanta de la Latina : dolabra.(France, Angle e Germane : doloire).

‘domotiko’ : totajo dil moderna tekniki e di informatiko posibligante kontrolar la sistemi di la domo e vizas solvar la problemi e sekurigar la komforto dil konstrukturi ed hemi. (Italiana, Hispana, Franca). En la Angla la vorto esas : « home automation ».

‘dorftrottel’ : Germana vorto signifikanta : neinteligenta vilajano.

,drono’ : mikra aervehilo senpilotista.

ekosistemo [Ekol.] Sencese interrelatanta ensemblo de ‘biocenozo’ e biotopo [A. ecosystem I F écosystème I G Ökosystem I H ecosistema I R ekosistyema].

eskalatoro : Mashinala eskalero ek movanta gradi, por transportar personi adsupre ed adinfre inter diferanta etaji o niveli, precipue en granda butiki, aeroportui, subtera fervoyala stacioni, edc [AF escalator I H escalera mecanica, escalera automatica I R escalator].

etno : populo, gento (veninta de la Greka ethnos). En Ido, ni havas la vorti etnologio ed etnografio. La Linguala Komitato adoptis la formo : etnio, ma ol esas deskonsilinda pro ke ol enduktas neneceste neregulozeso quoniam ni havas la vorti supre aludita. Do, la formo : etno esas preferinda e plu reguloza.

euro : [Ekon.] Pekunial unajo dil Uniono Europana () € : la abonpreco di Progreso kustas 10 euri.

faxar (tr.) Sendar texto od altra dokumento per sistemo elektronikal uzanta telefon-lineo : faxez a me la raporto [A to fax I F faxer I G faxen I H enviar por fax I It. Faxare I R faks]. faxilo. Aparato uzata por faxar ulo.

festivalo : internaciona o naciona renkontri ube diversa landi prizentas lia maxim bona produkturi artala (precipue muziko e cinemo).

flashar (ntr.) Emisar forta instantala lumo-radii [A. F. H. I.]

fonemo [Ling.] La maxim mikra fonologial unajo [A. F. G. H. I. R.]

fonologio [Ling.] Fako di la linguistiko qua studias la fonemi, t.e. la foni di ula linguo qui esas kapabla transmisar distingi di la signifiki [A. F. G. H. I. R.]

‘fotono’ : Partikulo ek maso e kargajo nula, olqua esas asociata a radiado lumoza od elektromagnetal.

‘gaela’ : La Gaeli esis Kelta populo parolanta Kelta linguo.

‘gaga’ : senila ed/od imbecila.

‘ghee’ : klarigita butro uzita por la Indiana koquarto.

“globetrotter”: aventurema voyajanto qua trairas la mondo. (Angla vorto)

‘gombo’ : (Abelmoschus esculentus) anke nomizita “okra” esas legumo e kondimento. Ol manjesas en India, nord-Afrika, Proxim-Oriento e sud-Usa.

‘ideogramo’ : en certena skribarti ol esas signo qua reprezentas litero o vorto.

‘idiolekto’ : Maniero partikulara parolar propra a un persono.

'infrastrukturo' : Totajo del produktera forci e del produkto-relati qui konstitucas la materiala fundamento dil socio.

'interludo' : Inter du spektakli, che teatreyo o cinemo, od inter du emisi che-televizione, kurtatempe duranta komedieti ed/od amuzivi. (E.F.I.)

«jaggery» : «jaggery» qua anke skribesas «jaggeree» esas nerafinita sukro preparita per varmigar palmo-siropo. Ol uzesas por koquar dishi en la Indiana sub-kontinento (India, Sri Lanka, Pakistan).

'judo' : Kombat-arto de Japoniana origino.

'kalceo' : sinonimo di shuo. (vorto de latina origino)

'kataristo' : La kataristi esis hereziani precipue trovebla en sud-Francia e qui kombatesis energioze dal katolika Eklezio dum la XIIIma jarcento per kruc-milito durinta dum preske kinadek yari.

'kindo' : homala ento de la nasko til la adoleco (til 15 yari cirkume)

'knemido' : Luxoza pedovesto militistal quan la Greki dil Homerala tempo surhavis.

'kobrao' : venenoza serpento di tropikala regioni.

'logotipo' : Grupo de literi o de signi uzata kom emblemo di societo od fabriko-marko komercal. (vorto internaciona sub la formo logo, ma logo ja existas en la L.I. por navala utensilo). En la Franca existas la vorto « logotype » rare uzata, ma havanta la sama senso kam « logo ». Me do selektis ol por Idigar olu ed evitare konfundo. Ica vorto existas anke sub ica formo en la Hispana.

'lontana' : altra vorto por : fora.

'lukumo' : orientala dolcajo.

'okurar' : evento qua efektigesas. E.g. : «La grand evento qua esis la nasko di Ido okuris ante la unesma mondo-milito».

»mandala« : Tibetana pikturo qua montras cirklo en quadrato kun tre diversa aspekti e kolori. Ol esas supozata esar suportilo por atingar la spirituala veko.

'manikeismo': La manikeismo esas absoluta lukto inter du kontrea principi. Ol esas anke maniero judikar ulo sennuance kom tote bona o tote mala.

'mansio' : sinonimo di domo (latina vorto)

'megapolo' : giganta civito. (radiko trovebla en la Angla e Franca idiom)

'metroo' : Lor la Ido-renkontri di 2014 en Paris, la Idisti volis uzar ica vorto por la subtera treno. E nur ica vorto pro ke li judikis ke « subtera treno » esas tro longa. Konseque, me rezolvis adopter ol.

'mujiko' : basaklasa rurano en carala Rusia.

'neolitiko' : Lasta periodo dil prehistorio.

'NIFO' : Ne identigita fluganta objekto, nomata anke fluganta diskribo en kelka lingui : fluganta subtasi. On supozas ke li vehigas exterterani en lia internajo.

'onomancio' : Kapableso predikar per la literi di persono-nomo, lua futuro.

'optimizar' : Ita vorto existas en la Angla, Franca e Germana patuazi. On povas vicee uzar sen steleto la vorto maximbonigar.

'paleolitiko' : Periodo di la antiqua stonepoko komencinte approxim du milion yari ante nun e durinta til la debuto dil agrokultivo.

'pan' : Ita prefixo, venanta de la Greka linguo, uzesas en multa Europana lingui. Oi signifikas : tote, komplete.

'patuazo': nacionala, naturala, o matrala linguo. Interlinguo ne povas esar patuazo. Venas de la Latina patriensis qua signifikis : patrala (matrala) linguo.

'piktogramo' : en certena skribarti ol esas mikra desegnuro qua reprezentas litero o vorto.

'pucho' : stroko di stato, violentoza chanjo di guvernerio. Germana vorto adoptita en plura Europana lingui.

'radiofono' : mashino por recevar brodkasti. La vorto radiofono vizas evitar la possiba konfundo dil vorto radio kun sunala od altra radii.

'resursi' : la resursi esas la richaji pri qui lando disponas. Oi esas anke la kapablosi e la interna richaji di persono od organizuro.

'rocketo' : Kosmospacala mashino provizita per specala motoro. Angle : rocket, Germane : rakete, France : fusée.

'samurayo' : Gardisto. Nomo dil membri dil anciena militistal klaso en Japonia.

'sensoro' : Instrumento qua konvertas mezuri a fizikala quantesi. Vorto trovebla en omna DEFIRS-lingui, excepte la Franca (Angla, Germana, Hispana, Italiana, Rusa).

'sinkronaleso' : Misterioza koincidi neexplikebla rationale o per ja existanta cienco o savo.

'shako' : Militistal kapvestajo tre segunmoda dum la XIXma jarcento.

'shamanismo' : Praktiko di qua la skopo esas mediaco inter la mondo di la homi e la spiriti dil naturo.

'smartfono' : Moderna poshtelefonilo anke surnomizita « telefonilo inteligenta » en plura lingui. Omna DEFIRS-lingui konocas ita vorto venanta de la Angla „smartphone“.

'soyao' : Planto di qua la grano esas fabo olezoa. Oi esas veninta de la varma regioni di Extrema-Oriento. Ma la plu multa Idisti preferas la formo : soyo.

'sponsoro' : mecenato.

'termoluminecenco' : kaloral lumifado.

'TM-efekto' : Sentimento di antipatio quan on havas nekonciante e nevole kontre lando e lua resortisanti, quankam li esas senkulpa, pro la mala agi da un de lua civitani kontre onu.

'toponimo' : Lok-nomo. Vorto de Greka origino trovebla en omna DEFIRS-lingui.

'tornado' : vortica ventego.

'totalitera' : rejimo di Stato en qua omna povi apartenas ad unika partiso qua toleras nula opozo.

'trajekto' : surirenda voyo por irar de loko ad altra loko. Ed anke la ago surirar ica voyo por efektigar onua voyajo. (vorto trovebla en la Hispana, Angla, Franca)

'yo' : popul-vorto signifikanta : saluto. Oi esas trovebla en la Usana Angla linguo ed en la Japoniana.

'yudo' : Israelido. Persono di 'yuda' religio.

'yudismo' : Monoteista religio dil yudi.

'xenofobio' : kontre-stranjera odio. Vorto de Greka origino trovebla en plura fonto-lingui di Ido.

SINONIMI

'jame' : nulatempe

kalceo : shuo

'lontana' : fora

mansio : domo

'sovente' : ofte

'travalio' : laboro

'ye bon merkato' : chipa

'donar la bonveno ad' : aceptar

GRAMATIKALA VORTI

'ergo' : do, konseque.

'itaque' : pro to, pro ico, camotive.

‘nihilominus’: malgre to, malgre omno.

‘quoniam’: pro ke.

‘utinam’: utinam dicesas kande on deziras ke ulo esez reala o realeskez : «Utinam li venos morge !»

TRADUKURO DI MODERNA VORTI

arobase : arobo (informatiko)

«convivial» : Ita vorto qua existas en la Franca ed en la Angla signifikas : gastamika.

«compromis» : Ita radiko qua existas en diversa Europana lingui, miskomprenesas da la plu multa Idisti. Ol ne devas konfundesar kun la Idala vorto : kompromiso, olqua havas tote altra senco. La maxim bona posibla tradukuro esas kurta perifrazo : meza solvuro.

hashtag : dieza vorto (informatiko)

«to optimize (E), optimiser (F), optimieren (G)» : Me ja supre enduktis la vorto optimizar* ma on povas anke tradukar sen asterisko e facile komprenesar da omna Idisti per la vorto : maximbonigar.

site (archéologique) : loko (arkeologial).

«sociétal» : Ita tote recenta vorto en la Franca linguo e qua ne troveblesas che omna dicionarii, nule relatas a la vorto societo en Ido, ma a la socio. Tamen ol havas diferanta senco de sociala, nam ne parolesas pri la sociala ordino ma pri lua strukturi. La maxim bona tradukuro en Ido, semblas a me esar : prisocia. E.g. «Ceci est un phénomène sociétal» = «Ico esas prisocia fenomeno».

totalitaire : totalitera (uzata da S.Quarfood en 1938). Ma on povas anke uzar : totalitara.

Ica listo de vorti ne esas exhaustiva e povos kompletigesar future. Me ne volas diskutar abstraktite, ma me agas konkrete per tradukar e redaktar texti e me koaktesas uzar o krear vorti qui ne esas oficala, ma qui esas bezonata pro la neceseso bone komprenesar.

IVAIN O LA KAVALIERO KUN LEONO



servistino

chanjigas pokope elua opinono ed el sucesas venigar lua protektato.]

-Nulatempe, elu dicas, me audis tala parolo, vu submisas vu komplete a mea povo e volo quankam me ne koaktas vu pri co.

-Siniorno, esas en la mondo nula forco quale olta, sen mentiar, qua imperas me aceptar vua volo en omna cirkonstanci. Me ne timas agar ulo se plezas a vu imperar lo a me e se me povus punisesar per amendo pro la morto quan me subisigis a vu, quik me pagus ol.

-Quale ? elu paroleskas. Dicez a me – e me renuncas l'amendo – quale vu ne agis male kande vu ocidis mea sinioro ?

-Kande vua sinioro asaltis me, kad me esis nejusta defensar me ? Ta qua volas ocidar o kaptar altru se ilta ocidas lu dum defensar su, dicez lore a me ka ta laste dicita agas male !

-Tote ne, se on egardas bone la yuro. Me esus kulpoza, me kredas, se me ocidigabus vu. Ma me volus vere saveskar de-ube ica forteso povas venar, qua imperas a vu aceptar mea volo senrestrikte ? Me quitigas vu de omna nejusteso e de omna kulpo. Sideskez e revelez a me quale vu esas tante submisita.

[Rezumo di lo preirinta : *Che la konto di rejo Artur, kavalieri interdisputas ed ula de li komencas rakontar un de lua aventuri eventinta en stranja etoso ed akompanata da stranja e desquietiganta marveli. Quik pos ca raporto s-ro Gauvain rezolvias departar ed ipsa serchar aventuro. Il ocidas misterioza kavaliero e persequesas da iracoza turbo. Pose, il asistas l'enterigo di ca kavaliero. Tandem, il amoreskas lua vidvino. Ma elta trauras e ne volas konsolacesar. Tamen, elua*

-Siniorno, lu dicas, la forco venas de mea kordio qua palpitas por vu. Lo esas mea kordio qua submisis me a vua volo.

-E qua la kordio, bel amiko ?

-Siniorno, mea okuli.

-E qua la okuli ?

-La granda beleso vua quan me vidis.

-Ka la beleso esas kulpoza ?

-Siniorno, lo esas olu qua tante amorigas me.

-Amorar ? Qua do ?

-Vu, damo kara.

-Me ?

-En vereso.

-Qualamaniere ?

-Tala ke olu ne povas esar plu granda, tala ke de vu dependas mea kordio, tala ke me ofras me tote a vu, tala ke me amoras vu plu kam me ipsa, tala, se plezas a vu, ke segun vua volo me volas mortar e vivar.

-E ka vu audacos entraprezar la defenso, por me, dil fonteno ?

-Yes, siorino, kontre singla viro qua venos.

-Saveskez do, ke de nun paco facesas inter ni.

-Tale li interkonsentis. La siniorino ja realigabis elua parlamento koram sua omna baroni. El povis dicar ad Ivain :

-Ni iros aden ica chambro ube esas la homi qui laudis e konsilis me e grantis a me havar spozulo pro la neceseso quan li konocas. Hike en ca loko me donas me a vu nam me ne darfus refuzar bona sinioro e filiulo di rejo.

La damo fordunktas il kun su aden chambro qua esis plena de kavalieri e de servistuli. Sinioro Ivain aspektis tante bele ke omna baroni admiris ed omni kune staceskis, salutis ilu dum inklinesar e dum dicar :

-Yen ilta qua prenos la damo. Desfortunoza esos ta qua volos impedar lo ! Il semblas admirinde esar proda viro. Certe la imperiestrino di Roma trovus en lu bona spozulo ! Esperinde li fiancis su, manuo en manuo nuda, e spozeskos hodie o morge !

Lore paroleskis la seneshalo :

-Siniori, lu dicis, la milito deklaresas a ni. Singladie la rejo preparas su por venar domajar nia suli. Ante ke pasabos du semani, oli devastesos se ne esas bona mantenero. Kande mea siniorino marajis su – ne ja sis yari ante nun – el agis lo segun via konsilo. Mortinta pro granda desfliceso esas nia sinioro. Il, nun, havas por posedajo nur un *toise* (du metri cirkume) de tero, ilu qua dominacis ca tota lando e qua tante bone guvernus ol. Lo esas granda chagreno ke il nelonge vivabis ! Muliero ne savas portar shildo, nek savas frapar per la lanco. Ma el povas valorigar su per spozigar bona sinioro. Jame (nulatempe) el ne havis plu granda bezono di tala heroulo. Konsilez do ad elu spzeskar nova sinioro por ke mantenesez la kustomo qua praktikesas en ca kastelo depos plu kam sisadek yari.

Audante ca vorti omni kune dicas to quo semblas a li maxim bona. Ed omni iras vers elu. Ma la siniorino igas su suplikar e singlu kontredicas el. Lore la damo parolas :

-Siniori, ‘quoniam’ ico konvenas a vi, ica kavaliero qua sidas apud me, forte suplikis e requizitis me. Il volas servar me, e koncerne me, me dankas lu pri co. Anke vi dankos ilu. Ante ca dio me nulatempe vidis il ma me audabis parolar pri ilu. Il esas nobela, saveskez lo bone : il esas la filiulo di rejo Urien. Ultre la fakteto ke lu esas de altaranga familio e de tre granda vasaleso, ica kavaliero esas tante polita ke on ne povas deskonsilar a me spozigar ilu. Pri sinioro Ivain, me kredas ke vi omna audis parolar. Lo esas ilu, Ivain, qua demandas me por marajo. Jame me ne havos plu altaranga sinioro qua povas fianceskar kun me ye la dio kande on volos lo.

Omni dicas :

Se vu volas agar saje, ica nuna dio ne pasos ante ke vu efektigos la marajo. Lo esas foleso tardigar de un horo la profitu quan on povas expektar.

Tante li suplikas elu ke el konsentas a to quon el facabus sen li pro ke Amoro imperis lo ad elu. Per la manuo sinioro Ivain sizis la damo de Landuc, filiino di duko de Landunet. Dum la sama dio, senfriste, Ivain spozigis el ed li celebris lia maraj-festo. On vidis ibe multa krosi e mitri nam la siniorino venigis elua episkopi ed abadi.

Sinioro Ivain nun es domeno-mastro. La mortinto esas rapidamente obliuia. Ilta qua ocidis lu havas nun ilua spozino ed amba kushas kune. La homi amas e prizas plu la vivanto kam li amis e prizis la mortinto. Maxim bone li servis lor lua maraj-festo qua duris til la predio dil jorno kande rejo Artur venis al marvelajo dil fonteno e dil perono. Omna kompanuli esante cirkumanti dil rejo partoprenis ca kavalkado.

Parolis tale sinioro Ké :

-Ye Deo, quon divenis sinioro Ivain, ilqua fanfaronis pos manjir, ke lu irus por venjar lua kuzulo ? Ico eventis pos drinkado. Il fugis, me divinas lo ! Il ne audacis venar koram ni. Il fanfaronas pro granda superbeso. Il esas sentima ta qua audacas fanfaronar pri prodajo di qua nulu esas testo ! Entre la malo e la prodo esas granda difero : la mala viro, opoze al danjero, parolas pri su kun granda paroli. Il konsideras omna homi kom stulti. Ma la prodo esus tre deskontenta audar laudegar per altrу la prodaji qui esas le sua. Tamen, me grantas al malignulo ke il ne esas

nejusta fanfaronar. Se il ne laudas su ipsa, qua laudos il ?

Lore sinioro Gauvain parolis :

-Por favoro, lu dicis, sinioro Ké, se sinioro Ivain ne esas hike, vu ne savas kad il havas ula impedo. Nulatempe il plubasigis su per dicar tam multa desnoblaji kam il agis noblaji por vu.

-Sinioro, dicis Ké, me tacas do, vu ne plus audos parolar cateme ‘quoniam’ ico desplezas a vu.

(*Duro sequos*)

RENKONTRO POR LA ADEPTI DI LA L.I. DI LA DELEGACIONO EN PROVINS (26ma – 30ma di septembro 2018)

Por la interesati on konsilas unesme la IBIS-hotel di Provins sat chera ma kun acptebla preco. Yen sube la informaji pri ol per « click »-ar sur la retala donataji :

<http://www.ibis.com/fr/hotel-0856-ibis-provins/index.shtml#overview>

L'adreso dil hotelo esas : IBIS-Hôtel – 77, Avenue du Général de Gaulle,
77160 PROVINS, France

La telefon-numero esas ; (+33)1/60 67 66 67 – Fax : (+33)1/60 67 86 67

E-mail : HO856@accor.com

Existas anke possiblo trovar individuala chambri che la habitanti, kelkafoye ye chipa preco :

https://www.airbnb.fr/s/Provins--France/homes?checkin=&checkout=&utf8=%E2%9C%93&s_tag=Nrl4TyY4&allow_override%5B%5D=

Por la linguala problemi, resultanta de la serchado di posibla lokaco, me esas pronta helpar. Eventuale, anke la du cetera organizanti dil renkontro.

Bona lokaco e bona sejorno ! (lokacez tam rapidamente kam ico esas posibla)

Plusa informi pri Provins (en la Franca). Ti qui volas havar repasti ye bon merkato (chipa) pensez irar al restorerio La Farandole en la Centro komercal E. Leclerc - Avenue de la Voulzie -77160 Provins – Tel 01 60 67 72 70

<http://www.provins.net/fr/restaurants.html>



La famoza turmo Caesar en Provins. Oi esas quaze la simbolo dil urbo.

Savigo da nia amiko Robert Pontnau por gastigesar en Provins

En Provins esas kampeyo. La gareyo por l'automobili esas gratuita. Preco por la kampeyo esas 15 € nokte por un o du personi. On ne mustas rezervar frue. Hike internet-adreso <https://www.campinglalicorne.com/>

La indiki facesas en facile komprenebla linguo Franca.

**ANEKDOT
O**

L'EBRIESO

La ebria viro ne savas to quon lu agas

Karolus (Karl) XII qua esis rejo di Suedia, uladie perdabis, pro lua ebrieso, la respekto quan il devis al rejino, qua esis lua avino ; elu retretis tre chagrenita ad elua apartamento.

Dum la morga dio, pro ke el ne vidigis su, la rejo questionis pri la motivo di co, nam il obliiviabis omno.

On savigis ca motivo da lu.



"Siniorino, me demandas pardono".

Il iris a la chambro di ca altaranga persono :

« Siniorino, il dicis, me jus saveskis ke hiera me kondutis male a vu, me venas por demandar pardono, e, por ne plus falar aden ca kulpo, me deklaras a vu ke me drinkis vino hiera lastafoye en mea vivo ».

Il egardis fidele la paroli dicitia da il ca-okazione.

Depos ita dio, il drinkis nur aquo e lua sobreso esis tala ke ol kontributis same kam la militistal exerci igar ilu forta e robusta.

Segun VOLTAIRE

Konfucius 孔夫子 la « senkrona rejo »

Duamil e kinacent (2.500) yari ante nun, la sajeso humanista di Konfucius difuzesis en Chinia ed en tota Azia. Vizante la bona funcionado dil socio, ol exhortis ante omno

singlu progresar sur la voyo dil vertuo. La valoro di ca mesajo permanas ankore niatempe.

Qua esas la maxim famoza del Chiniani ? Konfucius (naskinta kun la nomo Qiu Kong) sen irga dubito. En Chinia, on nomizas lu « Kong fuzi », t.e. « maestro Kong ». Il esas « senkrona rejo », quale deskriptas ilu sua unesma biografiisto dum la II-ma yarcento ante Kristo. Konfucius qua vivis duamil e kinacent yari ante nun, poka tempo ante la nasko di Sokrates en Grekia e dil Buddho en India, konsidereras en lua lando kom « la maestro di omna instruktisti ». Kande li esas ankore tre yuna, la infanti e pueri lernas lua precepti en la skolo. Quale : « Selektez laboro quan vi prizas e vi ne bezonos ‘travaliar’ mem dum un nura dio di via vivo »...La Ocidentani deskovras lu dum la XVII-ma yarcento danke la misioneri jezuita qui eniras la Cielal Imperio misterioza til Beijing (Pekino). Li latinigas lua nomo a *Konfucius*, termino qua permanas hodie.

La « devo di humaneso »

La jezuiti Italiana deskovras lua *Konversadi*, dialogi kun sua dicipuli, e prizas ica etiko qua rekomendas la yusteso e la bonvolo. Precipue la « ora regulo », quale dicas la Chiniani, qua institucas la respektado dil altru kom principio. La jezuiti intelektas ico quale premici dil Kristanismo, kin yarcenti ante lu (la Kristanismo). To quon Konfucius nomizas « la devo di humaneso », o bonvolo, esas tre noviganta dum lua epoko.

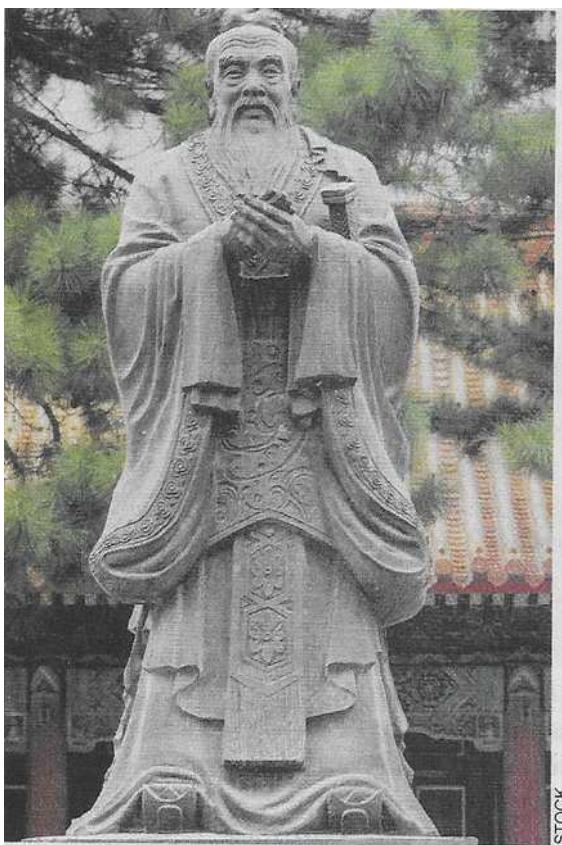
« Kad esas nur un unika vorto qua povas esar guidanto por omna cirkonstanci dil vivo ? » questionas ilu dicipulo, uladie. E Konfucius respondas : « Kad ico ne esus la vorto « konsidero » ? Ne agez ad altru to quon vi ne dezirus ke on agez a vi » (*Konversadi* 15/24). Il asertas altrafoye : »Koncernante la possibleso atingar la suprega vertuo, la recepto esas obtenebla per via manui : sequez kom guidanto via propra deziri. Grantez

a via proximulo la fato quan vi deziras a vi ipsa » (*Konversadi* 6/30). E kande on demandas a lu kun subtileso : » Maestro, retrodonar lo bona po lo mala, quon vu opinionas pri co ? », il replikas : « Ma, se vi rekompensas lo mala per lo bona, per quo vi rekompensos lo bona ? Rekompensez lo bona per lo bona e lo mala per la yusteso. »

La familio kom modelo

L’etiko di Konfucius, quankam ol esas nobla ed altanivela, esas avan omno reflekti pri la paco social, garantianta la feliceso. La toleremo e la bonvolo ne suficas. Esas altra aspekto respektenda, ico es l’obedio al ritui ed al tradicionala hierarkio dil interhma relati. Konfucius docas : « Surtere, omna relati homal esas segun la kategorio seniora frato/juniora frato. » La socio vivos harmonioze se singlu duras esar en sua placo. La filiulo devas respektar sua patro, la junioro devas respektar sua senioro, la spozino devas respektar sua spozulo. Nome, la familio esas la normo e la modelo por la tota socio. Ultre ca modelo di pieso filial, on praktikos la kulto dil ancestri, t.e. altra filieso e vivanta ligo kun ti qui desaparis.

Kad on povas desobediar, rebeleskar



Statuo pri Konfucius

se la situaciono esas netolerebla ? Yes, ma prudente. Opoze a mala guvernerio od a tirano exemple, Konfucius konsilas « parolar kun la modesteso di nepotulo ». Parolesas pri agar quale la situaciono postulas lo, kun yusteso. Ma, de-ube la homo cherpos la justa judicio ? Pro ke il esas optimista, Konfucius opinionas ke singlu havas en su ipsa la kapableso dicernar lo bona e lo mala. Kondicione exercar su pri ca kapableso ! Hike es la tota postulo da Konfucius. La kulpo etikal, segun il, lo esas esar ociera, ne volar plubonigar su. Tale, la studiado en la plu larja senco di edukado e di laboro sur su ipsa esas en la centro di omno. On povas, cetere, lernar singla-instante. « Prenez tri pasanti hazarde dil stradi, trovesos koakte ibe un de li por docar ulo a me. De la qualesi dil maxim bona, me facos modelo. De la defekti dil maxim mala, me lernos evitar li. »

Il apertigas la skolo al simpla populani

Quale ca filiulo di familio nobela e ruinita arivis a ca humanismo markizita per benigneso e simpleso ? Konfucius naskas en -551 ante Kristo, proxim la Fluvio Flava, en rejio sude de Beijing (Pekino), nam unigita Chinia ne ja existas. Multa mikra Stati Iore interkombatas. Naskinta de misalianco, il ne konocas ilua patro e vivas kun ilua matro qua mortas ja dum elua yunevo. Pose, riestablisita en la klano patral, il fine studiadas quale agas lo omna yuna nobeli : lekti, skribado, muziko, danso, charo-kondukti e pafado per arko. Il acesas rapidamente ad importanta ofici che l'administrantaro ma atraktas a su la jaluzeso di certena personi. Per vidar la politiko dekadanta di Chinia, semblas prima a lu riestablisar sistemo di penso etikal e social. Ilu livas prestijo e pekunio e kreas skolo apertita ad omni, tale ruptanta *tabu*. Nome, nur la nobeli, tillore, povis studiar. Del studiado il facas idealo, quan la Chiniani, depose, sempre mantenis. Ita utopiisto probas, vane, krear idela guvernerio. Ofte mokata, il mustas mem kelkafoye fugar kun ilua dicipli. Ma, nulatempe bitra, irante sempre adavane, joyoza ed entuziasmoza, il trairas humile la vivo kun olua espruvigi.

L'amikeso esas la chefa kozo

Gaya vivanto, malicoza, Konfucius esas persono atraktiva. Il pozas l'amikeso an la somito dil vertui, ca etikala valoro duras esar segunmoda che la Chiniani. Per l'amikeso, on ekiras la ritui e la obedio. Inter amiki, la kordio parolas, surbaze di egaleso. Il prizabus tamen trovar viro qua vivus mem nur un dio segun la vertuo. « Nulatempe me ja visis viro qua amas vere lo bona e qua odias vere lo mala. (...) Ka ulatempe existis ulu qua persequis lo bona per lua tota forteso, mem nur dum un dio ? (*Konversardi* 4,6). Il ne havas iluzioni pri su ipsa. « Koncernante la savo per

la libri, me certe esas tam valoroza kam altra persono. Ma por agar kom vertuoza viro, me esas ankore fora de atingar ca skopo. (...) Me ne povus asertar atingir la santeso neanke la vertuo. Admaxime, on povas dicar ke me exercesas pri co senhalte e ke me docas la voyi duktante al skopo sen fatigesar » (*Konversadi* 7/31 e 34).

Dum la fino di lua vivo, il esas preske sola, ma « durar esar nekonocata da la homi e ne iraceskar pro co, kad ico ne esas digna de viro vertuoza ? », lu ridetas. Kad oportas konstatar traito di humuro kande il dicas, diveninta olda : » Evante sepadek yari, me povas nun sequar omna indiki di mea kordio sen violacar irga regulo » !

(Segun artikulo publikigita en LES VEILLEES DES CHAUMIERES)

NOVELO

La kastelo dil diablo



AU DIABLE VAUVERT

« bal de la Chartreuse » an la extremajo dil gardeno dil palaco Luxembourg e opoze al alei dil Observatorio, en la Inferno-strado.

Ita kastelo, havanta tristega famo, demolisesis parte, e olua ruinaji divenis anexajo di kuvento di monaki kartuziana, en qua mortis, dum la yaro 1414, Ioannes de la Luno, nevulo dil kontre-papo Benediktus XIII. Ioannes de la Luno esabis suspektata havar relati kun ula diablo, qua forsan esis la familiara spirito dil anciena kastelo

Me va skribar pri un del maxim ancien habitanti di Paris ; on nomizis lu olim la diablo Vauvert.

De co rezultis la proverbo Franca : « Lo esas che la diablo Vauvert ! irez al diablo Vauvert ! » « To esas, irez promenar a fora loko nekonocata. »

(...) La diablo Vauvert esas precipue habitanto di Paris, ube il rezidas depos multa yarcenti, se on kredas to quon asertas la historiisti Sauval, Félibien, Sainte-Foix e Dulaure rakontinta longe ilua fola stroki.

Semblas ke il habitis unesme la kastelo Vauvert, qua jacis en la loko okupata hodie dal joyoza

Vauvert, singla de ta edifici feudal havis la sua (spirito), quale omni savas lo.

La historiisti poslasis a ni nulo preciza pri ca fazo interesanta.

La diablo Vauvert paroligis itere pri su dum l'epoko di rejo Ludovikus (Louis) XIII (inter 1610 e 1643 NDLT).

Dum tre longa tempo, on audabis, singlavespere, granda bruiso en domo facita per la eskombri dil anciena kuvento, e di qua la proprieteri esis absenta de plura yari ; to quo multe pavorigis la vicini.

Li iris por avertar la polico-lietnanto, qua sendigis kelka arkeri.

Granda esis la astono di ta militisti dum audar kliktado de vitri mixata kun ridi stridanta !

On kredis unesme ke parolesis pri fabrikeri di falsa moneti qui donis su ad orgio ed, evaluante lia nombro segun l'intenseso dil bruiso, on iris por querar rinforco.

Ma ultree on judikis ke l'esquado ne esis suficanta ; nula policala serjento sorgis por guidar sua viri aden ca retreteyo, ube segun semblo on audis la frakas-bruiso di tota armeo.

Tandem arivis, vers la matino, trupi-korpo suficanta : on penetrar aden la domo.

On trovis nulo ibe.

La suno desaparigis la ombri.

Dum la tota journo, on entraprezis serchado, pose on konjektis ke la bruiso venis de la katakombi, jacanta, quale on savas lo, sub ca quartero.

On preparis su por penetrar adibe ; ma, dum ke la polico facis aranji, la vespero venabis itere, e la bruiso ristartis plu fortika kam irgatempe antee.

Cafoye, nulu plus audacis ridecensar, pro ke evidenteskis ke esis nulo en la kelero ecepte boteli, e ke lore povis nur esar la diablo qua dansigis oli.

On saciesis per okupar la cirkumaji dil koncernata strado e demandar pregi al klerikaro.

La klerikaro facis multa pregi, ed on sendis mem santa aquo per siringi tra la keler-truo.

La bruiso duris persistar.

Dum tota semano, la turbo Parisana ne cesis obstruktar la cirkumaji di ca preurbo dum pavorigar e demandar novaji.

Fine, serjento dil prevostio, plu audacoza kam le cetera, ofris penetrar aden la maledikita kelero po pensiono reversioniva, kaze di morto, profite a taliorino nomata Margot.

Il esis viro brava e plu amoroza kam kredema. Il amoregis ta taliorino, qua esis persono sorgoze e bone vestizita e tre sparem, on povus mem dicar kelkete avara. Pro co el ne volabis spozigar simpla serjento indijanta pekunio. Ma ganante la pensiono, la serjanto divenis altra viro.

Kurajigita per ca perspektivo, il klameskis ke il ne kredis l'existeo di Deo nek dil diablo e ke il cesigos ca bruiso.

-Quon do vu kredas ? dicis a lu un de lua kompanuli.

-Me kredas, lu respondis, pri la efikiva ago-kapableso di S-ro lietnanto por kriminal aferi, e pri olta di S-ro la prevosto di Paris. Lo esis tro multe dicar per poka vorti.

Il prenis sua sabro inter sua denti, pistolo en singla manuo, ed riskis su en la eskalero.

La maxim extraordinara spektaklo prizentis su a lu, kande il atingis la sulo dil kelero.

Omna boteli donis su a fola sarabando e formacis la maxim gracioza posturi.

La boteli surhavante sigluro verda reprezentis la viri, ed olti surhavante sigluro reda reprezentis la mulieri.

Esis mem ibe orkestro establisita sur la planki por boteli.

La vakua boteli sonegis quale ventili, la ruptita boteli sonegis quale cimbali e trianguli, e la fendetita boteli perceptigis ulo dil penetranta harmonio di la violini.

La serjento, qua drinkabis kelka chopinedi de alkoholajo ante entrapreza l'expediciono, vidante ibe nur boteli, divenis tre quieta, e danseskis ipsa pro imitado.

Pose, sempre plu kurajigita per la gayeso e la sorgiganta charmo di ca spektaklo, il rekoliis afabla botelo havante longa kolo e kontenante "bordeaux »-vino pala-kolora, quale esis videbla, e sorgoze siglita per reda koloro, ed il klemis ol amoroze sur ilua kordio.

Frenezioza ridi perceptesis omnialatere ; la serjento, kuriozigita, lasis falar la botelo, qua ruptesis a mil fragmenti.

La danso haltis, teroro-krii audigis su en omna anguli dil kelero, e la serjento sentis lua hari erekta su dum vidar ke la varsita vino semblis formacar marsheto de sango.

La kadavro di muliero, di qua la blonda hari difuzesis surtere e trempesis en la humidajo, jacis sub ilua pedi.

La serjento ne favorabus la diablo ipsa, ma ica vidajo plenigis il per hororo ; pensante tamen ke il devis justifikar lua komiso, il kaptis botelo surhavante sigluro verda qua semblis ridachar opoze ad ilu e klameskis :

-Adminime, me havos un de li !

-Grandega ridacho respondis ad il.

Tamen, il riacensabis l'eskalero , e, montrante la botelo ad ilua kamaradi, il klameskis :

-Yen la kobaldo !... Vi esas veramente poltroni pro ne audacar decensar aden ca loko !

Ilua ironio esis bitra. La arkeri precipitis su aden la kelero, ube on trovis nur un ruptita botelo de « bordeaux »-vino. La ceterajo esis en olua plaso.

La arkeri deploris la fato dil ruptita botelo ; ma nun diveninta brava, li omna volis acensar l'eskalero dum ke singlu havis un botelo enmanue.

On permisis a li drinkar lia kontenajo.

La serjento dil prevostio dicis :

-Koncerne me, me rezervos la mea por drinkar dum la dio di mea mariajo.

Onu ne povis refuzar ad il, la pensiono promisita, danke ico il povis spozigar la taliorino...

(Segun libro *Contes et facéties* (Rakonti e bufonaji) da Gérard de Nerval – 1852)

PRILINGUA VIDPUNTI

Me publikgas sube tri texti, qui aludas problemi sempre aktualia en la movado di la L.I. di la Delegaciono, nome la stretamenta ortodoxeso di homi kredante ke li, e nur li, esas la posedanti e gardisti dil « pureso » e korekteso di nia komuna linguo, unlatere. E la morbida reformemeso da homi (ofte le sama kam ti qui jus citesis) qui volas senfine « ameliorar » kelka detali di nia interlinguo e diskutas vane e sencese, prefere kam laborar serioze ed efikive por ol e por nia movado, altralatere. E, precipue, qui volas impozar la rezultajo di lia revachaji ad omna uzanti di la L.I. Fortunoze, li esas ociera e tote nekapabla redaktar nova gramatiki e dicionarii e la movado anke ne havas la necesa pekunio por imprimigar la frukto intelektal di lia deliri. La du unesma

texti esas extractita del « Antologio dil Idolinguo » da Andreas Juste, la triesma esas extractita del numero 318, yaro 2000, di PROGRESO.

LIBERALE, NE PEDANTE

Se existas plura korekta expresuri, on povas adoptar una kom maxim bona, e propagenda en la vorto-libri. Ma on ne devas exkluzar l'altri : altre, on falus en la desfacileso dil vivanta lingui, en qui on ofte dicas a la lernanti : ca expresuro esis korekta, ma ol ne uzadesas.

(A . DUDOUY 1914)

Ni devas ne esar tante skrupuloza ed angoroza en la praktiko di nia linguo, nek ligar ni per tro strikta reguli.

Quale S° Dudouy dicis tre juste, on ne questionez sempre : « Quale on devas dicar to ? » ma prefere : « Quale on darfas dicar ? ».

Semblas ad uli, ke on devas establisar reguli tante streta e preciza, ke existez nur un korekta formo ; semblas a li, ke l'existo di plura formi egale legitima esas quaza skandalo, e ke on devas necese adoptar nur una e kondamnar od interdiktar severe la ceteri.

(Co similesas la mentostando di – mala – skolestri od examenisti, qui deziras nur notar maxim multa « kulpri » possibile).

Ico nule es la « spiritu » di nia linguo, qua devas ofrar « la maxim granda facileso », e konseque la maxim granda libereso...koncilebla kun la justa expreso di la penso.

Se la sama penso povas expresar per diversa manieri, ico nule esas defekto di nia linguo, ma vera richeso e komodeso.

Pro quo on supresus ol per reguli neutila, jenanta ed arbitriala ?

Konkluzo : ni sempre esez liberal, ni ne divenez pedanta.

(L. COUTURAT 1914)

SUCESOS DEPENDAS DE STABILESO

Dum la yari sequinta la nasko di Ido, esis klare necesa emendar la linguo, por eliminar la restanta neregulozaji heredita de Esperanto e por extensar la vortaro. Nu pos 93 yari, la procedo « reformar » Ido devas mea-opinione, cesar.

Ido nun atingabas vera stabileso e devas esar ofrata a la mondo kom logikala linguo tote apta por interkomunikado. En recenta yari, ul idisti propozis endukto di chanji en la linguo, ulfoye per la Interreto, ma tal agado, quankam idisti havas libereso facar to, facas nulo por Ido o sua reputeso.

Me konsideras ke existas la sequanta desavantaji en la duranta kampanio por « reformar » nia linquo :

- 1) Kad on expektas ke individui o guvernerii konsiderus serioze linguo internaciona qua expozesas a konstanta chanji ?
- 2) Linguo internaciona bezonas dicionarii korekta til nuna dato e gramatiki qui provizas stabil e permananta bazo por la linguo. Ma linguo qua sufraz multa e frequa emendi ne es apta por ta skopo. Pluse, la kusto di frequa ri-edito di dicionarii e textolibri esus astronomiala !
- 3) Se uli persistas propozar reformi senfina, la rezulto esus dividar la *movemento aden du parti : la reformemi e la stabilemi. Tala divido esus nociva e posible su-destruktiva.
- 4) La reformemi produktas nestabileso ed igas desfacila la posibleso konkursar kun altra propozita lingui internaciona, qui havas mezuro di stabileso.

Komprene, me ne propozas haltar la diskuto di la bezono por nova vorti, por expresar ciencal developi, kozi o koncepti por qui nula existanta vorto esas apta ; tala procedo esas komuna ad omna lingui, exemple Ido enduktis la nova vorti televiziono, radaro, termostato, e.c.. To esas tre diferant afero kam propozar radikala chanji en la bazala gramatikala strukturo di la linguo.

Nun, en la komenco dil nova mil-yaro, ni devas decidar agar pozitive, ni devas unionar ni en la avancigo di stabil Ido, linguo komplete apta por servar la bezoni komunikala dil tota mondo. Nur per solidareso favoranta stabileso povas Ido havar chanco durar sucesoze.

(TOM LANG 2000)

Regretinde, esas kelka diablozi en nia movado, qui volas audar nulo pri oficala stabileso. Ulfoye me propozis supresar la regulo dil ULI-statuto, qua posibligas senfina reformi per konstanta diskutado. Me preske havis l'aprobo di la Direktanta Komitato, kande furiema persono ne timante utiligar argumentachi kontre-dicanta faliigis mea projeto. Certe ico ne havos nemediata konsequantaji, nam me laboras por la linguo, ed il ipsa esas plu diskutema kam laborema ca-felde. Ma la problemo persistas, e malgre la valoro di nia L.I., co igas olu ne-atraktiva por serioza homi.

Pri Interlingua

Ica artiklo intencas kompletigar le tri preirinta. Recentamente, me lektis artiklo redaktita pri Interlingua da nia samideano Robert Pontnau e publikigita en la revueto « Ido-Saluto ». Ica texto esis tre interesanta e deskriptis bone Interlingua e lua movado. Il skribis i.a. : « (...) Interlingua ne nur havas mikra movado ma anke ol esas neutile nereguloza linguo (verbi, ortografio, nombrala sistemo), di qua la lernado ankore plu longe duras kam olta di Ido, ma quale en omna projetlingui, lua relativa suceso (venas) del laboro di poka militanti. »

Ica omno esas perfekte justa, tamen to quon lu ne mencionas pro ke co, forsan, ne interesas ilu, esas la extraordinara sentimento di libereso quan on havas en Interlingua kompare a la netolerema e streta mento di kelka Idisti quan s-ri Dudouy e Couturat ja deploris ante la Unesma Mondomilito. Lia exhorti duris esar : « litero mortinta » quale on dicas en mea idiomo nacional. En Interlingua on toleras facilmente plura vorti por la sama kozo e plura formi por la sama vorto e se la nova necesa vorti produktas problemo por adoptesar, on havas la posibleso uzar kurta

perifrazi (me tre prizas ico), kontre ke multa idisti volas irgakuste nur un vorto ed ico olim abutis al kreo di la ledega « kruo ». Certe, existas, anke che Interlingua, tala homi qui preferus rigida formi e gramatiko, ma pro la institucata toleremoso, li ne audacas parolar tro laute, nam li ne egardesas serioze ed apene askoltesas. Anke la linguo ne evolucionas per diskutachi senfina e poke fruktoza da ula « Commission Directori » (Direktanta Komitato) ma per la uzado e la literaturo. Yes, existas anke homi qui preferus evolucionigar ta linguo per diskutado ed per imperanta rezolvi, ma ico ne aceptesas dal statuti di Interlingua, la ceteri ne egardas li ed eventuale memorigas li ke ico ne esas konforma a la legi di lia linguo e movado. Konseque, li rapide renuncas lia reformo-diskuti o probas (generale nesucesoze) krear altra interlinguo, ma li ne atraktas multa homi e kustumale retrovenas repentina ad Interlingua. Tale la Interlingua-movado indulgesas da folaji qui esas grandega plago al Ido-movado per genitar ofte disputi e qui senkrajigas meritanta e laborema personi, qui per la literaturo – od altra moyeni -, esus multe plu utila a nia movado, kam la reverachi e diskutachemi.

On povas pensar ke la kreeri di Interlingua bone observabis la funcionado dil antea movadi interlingual e esforcis establisar reguli. por evitar la danjeroza obstakli qui minacas ita movadi.

Certe me perfektamente asentas to quon s-ro Pontnau skribis supre, e, fakte, me pensas serioze, ke nia Interlinguo es la maxim bona. Ma, on devus absolute adoptar la principi di Interlingua quin me citis, od adminime, esar min rigida en la praktiko di nia linguo e cesar acceptar ke l'evoluciono di nia linguo dependez de neoportuna e senfina diskutadi entraprezita da intelektozi qui disipas tote vane precoza tempo quan li povus utiligar plu sencoze por altra skopi. JM :::- :::



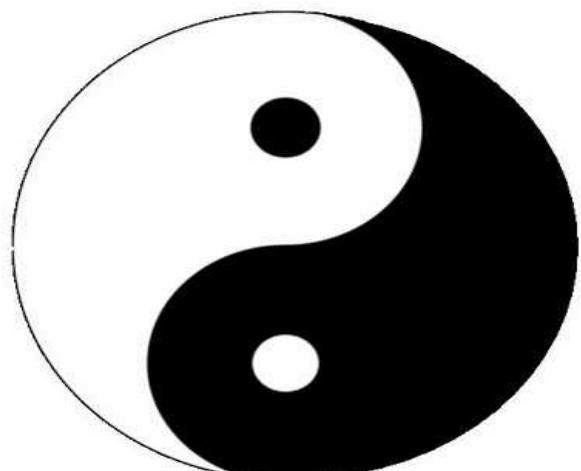
Citajo : « Koncernante la politiko, on devas surirar la rekta voyo ; on esas certa renkontrar nulu, ibe. » - Otto de Bismarck-Schönhausen

TAO-TE-KING

Sequo dek-e-nonesma

LVIII

A guvernerio pacoza e benigna,
populo sincera ed honesta.
A guvernerio sagaca e ruda,



populo perfida e poke fidinda.

Lo esas sur la desfeliceso ke jacas la feliceso ;

la desfeliceso guatas la feliceso.

Ma qua dicernas ke la suprega bono

konsistas per ne probar ordinigar ico ?

Nome, se ne, la ordino chanjesas a monstrajo

lo bona chanjesas a superstico,

e tre longatempe persistas la blindeso dil populo.

Konseque la Sajulo :

Servas kom modelo sen shokar,

Iu esas skrupuloza sen vundar,

Iu esas naturala sen arbitrio,

Iu esas lumo, ma iu ne blindigas.

(Duro sequos)

HISTORIO DI ROMA



LXVIII. C. MARIUS, filiulo.

Caius Marius filiulo usurpas, evante lore 27 yari, la konsuleso ; honorumo tante tro frua ke lua matro varsis lakrimi pro co. Tam kruela kam esis lua patro, il siejas kun armi enmanue, la palaco dil senato, e masakras sua enemiki, di qui il precipitas la kadavri aden la fluvio Tiberis. Dum la preparado dil milito quan il intencis entrapreza kontre Sylla, pro ke il esis tilextreme fatigata, il dormeskis en libera aero, proxim Sacriportus, e desvinkinta, dum lua absenteso, il asistis, ne la batalio, ma la fugo di ilua armeo. Il refujis en Praeneste, ube Lucretius Ofella venis por siejar iu : il probis

fugar per subtera paseyo ; ma vidante ke omna ekireyi esis klozata, il prizentis sua guturo a Pontius Celestinus.

LXIX. L. CORNELIUS CINNA.

Lucius Cornelius Cinna, la maxim kriminera de omna homi, devastis la republiko per l'eceso di lua kruelaji. Lor lua unesma konsuleso, il facis lego por permisar la retroveno dil exiliti ; ma la opozo energioza da lua kolego Octavius qua deprenigis ilua ofico, koaktis il fugar Roma ; lore ilu liberigas la sklavi, vinkas ilua enemiki, imolas Octavius, e kaptas la kolino Ianiculum. Pose, il donas a su ipsa duesma e triesma konsuleso. Lor quaresma konsuleso, il preparis su por marchar kontre Sylla, kande, proxim Ancona il ston-mortigesis da lua trupi revoltigita per lua ecesanta krueleso.

LXX. C. FLAVIUS FIMBRIA.

Caius Flavius Fimbria, la maxim sovaja dil vasali di Cinna, departis por Azia kom lietnanto di konsulo Valerius Flaccus ; ma revokita pro motivi di politikala odio, il revoltigis l'armeo e mortigis lua generalo. Lu ipsa pose prenis la insigni dil komando, eniris la provinco e ekpulsis Mithridates de Pergamon. Pro ke ilion tro tardesis por apertar olua pordi ad ilu, il incendiigis ca urbo ; ma la fairo indulgis la templo di Minerva, e nulu dubitis pri la fakto ke ol debis olua manteno al majesto deal. En ta ipsa urbo, Fimbria frapigis per hakilo la precipua officiri : balde, siejata da Sylla en Pergamon ed abandonata da lua trupi, qui adoptabis la partiso di Sylla, il suocidis per lua propra manuo.

(Duro sequos)
ILLUSTRIBUS

Tradukuro extraktita de la verko : DE VIRIS

NIA POEZIALA ANGULO

KOLIEZ LA DIO.

Tu serchez ne – savar lo ni ne darfas –
qual finon a tu e me
la dei grantos, tu ne questionez
la nombri di Kaldea ;
Plu bon es aceptar, ho Leukonoe,

**yo irga quo eventos,
o plura vintri o forsan l'ultima
quan a ni Jovis grantos,
ta qua nun ruptas la Tihena maro
adsur pumica klifi.**

Tu esez saja, filtrez tua vino,

nam kurta es la vivo.

Renuncez long espero. Ni parolas,

ma dume fugas horo :

Tu koliez nun la dio, tu minime

konfidez lo futura.

Quintus Horatius FLACCUS (segun tradukuro da Andreas Juste)



Rezumo di lo preirinta:. *Pos ke lua fratulo Ménélaos vundesis, rejo Agamemnôn incitas zeloze la Akhaiani a milito balde komenconta. La kruelaji debutas senfriste ed esas hororinda. La Akhaiani komencas desvinkar lore Deino Hèrè rezolvas intervenar per suplikar Zevs qua paroleskas. Plu tarde Deino Athènè instigas Diomèdès kombatar sucesoze Arès la milito-deo. Pro diskurso dal divinisto Hélénos la Troiani rihavas kurajo e la milito divenas mem plu frenezioza. Senesperigita la spozino di*

Hektôr iras renkontre ad elua marajito kun elua infanteto. Hektôr renkontras Paris ed esas provizora ceso dil kombati. Pose, Hektôr defias la Akhaiani e Menelaos volas luktar kontre il, ma lua kompanuli impadas lu acceptar ica kombato quan li opinionas esar tro riskoza por Menelaos. Ma fine Aias ed Hektor rezolvias interafrontar. Tamen, la kombato cesas instantale pro ke nulu povas esar vinkanto. La Troiani probas vane negociar kun la Akhaiani e tandem su preparas itere al kombato. La suprega Deo, Zevs, kuvokas la altra Dei. La kombati pluduras e Zevs intervenas favore al Troiani.

Tale parolinte, il fugeskis, pulsante la kavali havante hufi masiva tra la pelmelo. E la Troiani ed Hektôr, kun lautega krii, presegis li per flechi ; e la altastatura Hektôr havante kasko movanta klamis per fortata voce :

-Ho Tydeido, certe, la kavalriani Danaana honorizis tu inter omni, rezervante a tu la maxim bona plaso, e la karni e la plena kupi. Hodie, li desestimos tu nam tu esas nun nur muliero ! Irez do, poltrona yunino ! Tu esas pro mea kulplo sur nia turmi e tu ne forduktos nia mulieri en tua navi. Antee, tun me ocidabos.

Il parolis tale, e la Tydeido hezitis, pro ke il volis fugar e kombatar facio kontre facio. Ed il hezitis trifoye en lua spirito ed en lua kordio ; e trifoye la saja Zevs tondris de la altajo dil monti Idaana, kom signo di vinko por la Troiani. E Hektôr, per potenta voce, ecitis la Troiani :

Troiani, Lykiani ed audacoza Dardanian, amiki, esez viri e memorez via fortoso e via kurajo. Me sentas ke la Kroniôn promisas a me la vinko e granda glorio, e preparas la desvinko por la Danaani. La dementi ! Li stacigis ica neutila e desestiminda muraro qua ne haltigos mea fortoso ; e mea kavali saltos facilmente super la fosato profunda. Ma kande me atingabos la kava navi, vi memorez preparar la destruktera fairo, por ke me brulez la navi, e ke proxim la navi me mortigez la Argiani ipsa, blindigita per la fumuro.

E la Atreidi sequis lu, ed amba Aias plena de nerepresebla vigoro, ed

Idoméneus e Mèrionès, tala kam Arès, kompanulo di Idoméneus, e la homocidero Euryalos, ed Eurypylos, filiulo famoza di Evaïmôn. E Teukros arivis kom la nonesma, kun lua tensita arko, e stacante dop la shildo di Aias Télamôniade. E kande la altastatura Aias levis la shildo, Teukros regardante ad omna loki, ajustis e frapis enemiko en la pelmelo, ed ilta falis kom mortinto. Ed il rivenis proxim Aias quale infanto iras vers sua matro, ed Aias shirmis lu per la brilanta shildo.

Qua esis la unesma Troiano quan la nereprochinda Teukros mortigis ? Unesme Orsilokhos, pose Onnénos, ed Ophélestès, e Daitôr, e Khromios, e la deala Lykopontès, ed Amoraôn Polyaimonide, e Ménalippos. Ed il sternigis li, singlu suafoye, sur la nutranta tero. E la rejo dil homi, Agamemnôn, joyoza dum vidar ilu abatar per ilua flechi la falangi dil Troiani, proximeskis e dicis ad il :

-Kara Teukros Télamôniano, princo dil populi, pludurez lansar tua flechi por la salvo dil Danaani, e por gloriizar tua patro Télamôn qua nutris e flegis tu en ilua domi kande tu esis infanto quankam tu esis bastardo. E me dicas lo a tu, e mea parolo realeskos : Se Zevs tempestoza ed Athènè donos a me la fortuno subversar la forta citadelo Ilios, kom la unesma dop me, tu recevos glorioza rekompenco : tripeda moblo, du kavali ed un charo, ed anke un muliero qua esos kun tu en tua lito.

E la nereprochinda Teukros respondis a lu :

-Tre famoza Atréido, pro quo tu ecitas me kande me ja esas ardoroza ? Certe, me agos tam bone kam me povos e segun mea fortoso. Depos la tempo kande ni repulsas li vers Ilios, me ocidas la militisti per mea flechi. Me lansis ok de oli, ed omni penetris en la karno dil yunuli impetuoza, ma me ne povas frapar ca rabiika hundo !

Tale ilu parolis, ed il lansis flecho kontre Hektôr, deziroza atingar lu, ed il faliis sua skopo. E la flecho perforis la pektoro dil nereprochinda Gorgytiôn, brava filiulo di Priamos, genitita dal bela Kathanéira, veninta de Aisimè, e simila al Deini per elua beleso. E, quale papavero, en gardeno, inklinas la kapo

sub la pezo di lua frukti e dil rosi printempal, same la Priamido inklinas la kapo sub la pezo di ilua kasko. E Teukros lansis plusa flecho kontre Hektôr, deziroza atingar lu, ed il itere faliis sua skopo ; ed il perforas proxim la mamelle, la brava Arkhéptolémos, konduktoro dil kavali di Hektôr ; e Arkhéptolémos falis de la charo ; ilua rapida kavali retroiris, e lua vivo e fortoso nihiligesis. La regreto pri la morto di ilua kompanulo presis la kordio di Hektôr, ma, malgre lua chagreno, ilu lasis lu jacanta, ed il imperis lua fratulo Kébriôn prenar la reini, e ca laste dicitia obediis.

(Duro sequos)

TILL STRIGOSPEGULO



La dek-e-okesma rakonto

(*Dicas, quale Strigospegul' kompras pano segun la proverbio, quale onu dicas : « Qua panon havas, ad ita panon onu donas. »*)

Fideleso donas pano. Kande Strigospegul' do tale trompabis la doktoro, lore il pose venis a Duimurbo

e cirkumiris sur la ferieyo ed ibe vidis, ke esis desmilda e kolda vintro. Lore il pensis : « La vintro esas desmilda e



pluse la vento suflas akre. Tu ofte audis, qua panon havas, ad ita panon onu donas! » Ed il kompris po du shilingi pani e prenis tablo ed iris stacar avan la katedralo di Santa

Stefano e pozis la pani por la vendo. Ed il praktikis sua jonglaji tante longatempe, til kande hundo venis e prenis ronda pano de la tablo e kuris kun ol adsupre tra la katedralal korto, Strigospegul' kuris dop la hundo. Dume porkino venis kun dek pork-yuni e renversis la tablo. Ed omni prenis ronda pano en lia bokego e kuris adfore kun ol. Lore Strigospegul' rideskis e parolis : « Nun me vidas evidente, ke la dicajo esas nevera, quale onu parolas : Qua panon havas, ad ita panon onu donas. Me havis pano ed on prenis olu de me. » E lu durigis : « Ho, Duimurbo, la nomo segun la fakto. Tua biro e manjaji esas saporiza, ma tua centim-saketi facesas ek porkina ledro. » Ed ilu lore vagis retroe a Brunsviko.

(Duro sequos)

INFORMAJO - TRAGEDIO CHE LA CENTRO DI SAO PAULO

Dum la 1ma di mayo 2018, ye 1:30 klokoo komencis incendio en 24-etaja edifico komercal nereguloze habitita da 146 familii che la placo Largo Paissandu, en la centro di Sao Paulo. La fairo rapide kombustis materiali quale kartono e ligno qui separis la "apartamenti", ube la lojeri dormis. Malgre la rapida arivo dal pumpisti la fairo esis intensa, e l'edifico fine krulis komplete.

On savas ke adminime 1 persono mortis dum la krulado, poka sekundi ante ke la pumpisti povis salvar lu de brulanta etajo per la skalero di la kamioni. Tamen, cirkum 40 personi qui habitis nereguloze l'edifico ne trovesis til nun – komence di mayo – (possible existas kadavri sub l'eskombri).

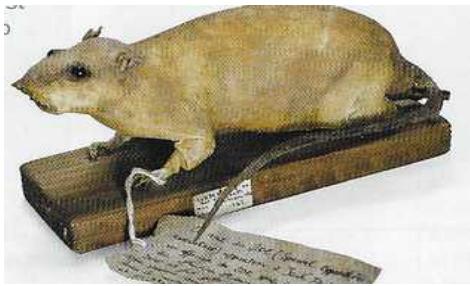
Konstruktita dum la yari 1960ma por esar sideyo di privata kompanio qua subisis bankroto, ol donesis a la federala guvernerio di Brasilia kom pago di debo di imposti. Pos recevir ol, la federala guvernerio uzis l'edifico kom sideyo di la Federala Polico (Polícia Federal) til la yaro 2001, kande ol abandonesis pos l'inauguro di la nova policeyo federala en Sao Paolo.



EL PAÍS

(Extraktita de artiklo en la Portugalana aparigita en la jurnalo El País e transmisita afable por publikigo en Kuriero Internaciona da nia samideano Joao Xavier Santos)

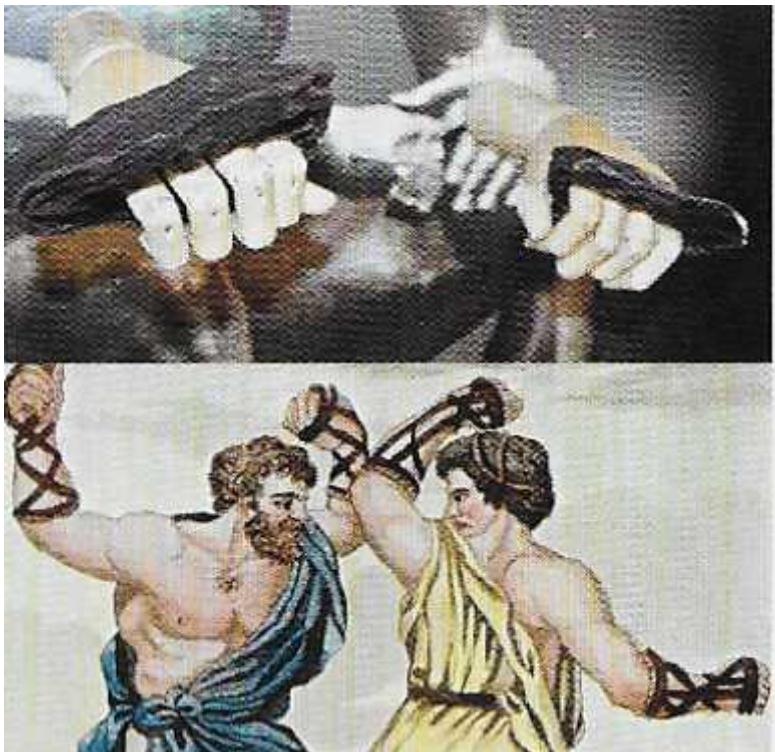
INFORMAJO – LA RATA BOMBO QUA PAVORIGIS LA REICH



Ita kloako-rato (*rattus norvegicus*, latine) etiketizita en 1942 en l'urbo Lyon dal Franca polico vendesis aucionne en New York dum la pasinta 6ma di decembro po 1875 dolari (1500 euri cirkume). Tamen atencez si onu volas senpolvigar lu. Nome ca bestieto futerizesis per produkturo exploziva en 1941 dal Special Operation Executive (SOE), t.e. la specala servi Britanian. Lia projekto esis depozar la kadavro dil rodero en fabrikerio kontrolata dal

nazisti, dum pensar ke ici laste dicitu jetus ol aden kaldiero. Ho ve ! ica fumoza kaptilo ne funcionis nam la okupanti sizis tro frue un de la 100 exempleri sur agento. Lua deskovro tamen produktis chaso frenezioza pri mortinta rati en la nazista industrio – rezultajo tam nedireta kam ne-expektita. **P.G.**

INFORMAJO – 1900 YARI ANTE NUN LEGIONANI ROMANA BOXIS KUN CA GANTI



Pugno-frapilo Usana, ma ek polsterizita ledro e fixigita per rimeni : on ja savis ico, danke la artala reprezentaji, a quo similesis la boxo-ganti Romana. Ma trovar paro autentika en perfekta konservo-stando esas tote ne-expektita. Ico, tamen, esas la fortuno quan havis dum la monato februaro 2018 la Britaniana arkeologiisti qui exkavas la fuorto di Vindolanda, konstruktita komence dil IIma yarcento sude dil murego di Hadrianus. Ica ganti forjetita od egarita, konservesis en sulo remarkinde povra en oxigeno. Quale en la armei nunal, la boxo utiligesis ne nur por distraktar la soldati en garnizono ma anke por promocar e flegar lia qualesi di kombatanti. **P.G.**

7000.000 – Lo esas en dolari la preco quan atingis la automobilo kun movebla kapoto Mercedes 770 K Grosser di Adolfus Hitler (nur quar exempleri konstruktesis) lor auctiono-vendo eventinta en Usa dum la fino di januaro 2018. La propritero di ol, probable la miliardiero Rusa aquirinta olu en 2009, refuzis ca ofro. Same deceptanta revelesis la vendo (cafoye acceptata) di la automobilo Rolls-Royce Phantom III modelo 1936 di marshalo Montgomery e qua vehigis i.a. Churchill, rejo George VI ed Eisenhower. Ca veturo, evaluata ye 242.000 dolari dum la 6ma di decembro 2017, obtenesis tandem po 193.000 dolari. **P.G.**



KURT KLUSMEIER LA LASTA DEFENSERO DI BRESLAU

Naskinta en Basa-Saxonia, nia protagonisto evas nur 18 yari kande il sendesas a Rusia, proxim Leningrad. Ibe il suriras la klasika itinerario di la « Landser », t.e. la bazala infantriano. Plurafoye vundita il salvesas di co por lastega kombato : la defenso dil

rezisto-loko Breslau, falinta pos Berlin. (extrakturi de interviuvo facita dum decembro 2016 en Ganderkesee, Germania, da Yacha MacLasha).

Questionanto : Quala sequo de eventi duktis vu irar al « Wehrmacht » ?

Kurt Klusmeier : Me naskis en 1924, kom unika filiulo di quaradekyara patro, veterana oficiro di 1914-1918 membro dil « Stahlhelm » di qua omna membri rajuntis la nazista partiso. Cetere, il ne povis agar altramaniere, nam il esis instruktisto. En 1939, mea patro, qua esis rezervo-kapitano, rivokesis por irar aden l'armeo. Il komandis kompanio 'logistikal' (t.e. jeranta la necesa moyeni por la flegado dil trupi armeal) unesme en Polonia, pose en Norvegia, en Francia ed en Libia. Oficale, il esis responsivo logistikal ma ilu laboris anke por la « Abwehr », t.e. la informo-servo. En Afrika, il vere konocis Rommel, pri qua il dicis ke il esis tre aroganta e nule sorganta pri la destino di lua viri. Dum januaro 1942, sen subisir la exameno « abitur » (exameno qua finas la studii en gimnazio, NDLT), me kunvokesis dal « Reichsarbeitsdienst » (civila servo por obligata labore, NDLT), quan me rajuntis dum marto. Fakte, me volis quik engajar me por irar en le « Waffen-SS » nam li esis le maxim bona – e mea patro skribis por ta skopo al responsivo lokal di Bremen, ma ico ne sucesis. Me fine vokesis por irar aden l'armeo dum septembro 1942.

En qualo militistal unajo ?

Me atribuesis al 28ma diviziono di chaseri (28. Jäger-Division) olqua esis elitala unajo. Pos tri monati de exercado en Lübeck, me eniris treno por Rusia dum la Kristnaskodio di 1942. Me ankore pasis kelka semani de exercado e, ye la 20ma di marto 1943, me insertesis en la logistikala regimento 83ma regimento di chaseri (83. Jäger-Regiment) akantonata lore en Tosno [53 kilometri sude de Leningrad].

Quala esis vua itinerario an la est-fronto ?

Me recevis la bapto dil fairo dum la 6ma di aprilo. Ye la morga dio, me lejere vundesis che la gambo e che la kudo. Me iris itere an la unesma lineo erste dum la 17ma di mayo, por periodo de un monato, t.e. suficiente tempo por partoprenar kelka kombati. Pose la regimento sendesis a la dopo, en Gatchina [45 kilometri sude de Leningrad], por periodo de tri repozo-semani. Retroirinta an la fronto sude di la lago Ladoga, me itere vundesis dum la 31ma di julio, ma me restis che la Komandeyo sen aceptesar en la hospitalo, e dum la 19ma di agosto me recevis la fera kruco di 2ma klaso pro kaptir enemika soldati. Ye la 3ma di septembro, on permisis a me vakancar heme e me pasis lo cetera di ca monato en mea familiala hemo. Retroveninte an la fronto, me restis en rezervarmeo til la fino di 1943. Dum januaro, ni komencis nia retreto, lor olqua me agis por la sekureso dil stabo. Ye la 5ma di mayo 1944, me departis por permisita vakanco a mea familiala hemo por periodo de un monato. Komence di julio, me



rajuntis mea unajo en Volodymyr-Volynskyi [100 kilometri nordeste de Lviv, en *Ukrainia nuna*], ube la retreto ristartis, per la fervoyo. Dum la tempo di mi-oktobro, me itere vundesis. Pos operaco en Naumburg, me retrosendesis a Basa-Silesia, ube la rutino pluduris lor la vintro : retreto, kombati... Komence di marto 1945, me arivis en Breslau, termino di mea odiseo militistal.

Kad vu volabus esar oficiro quale vua patro ?

No. En 1943, me povabus ma me savis ke me ne havis la necesa autoritato, ke me ne esus agnoskata kom chefo da mea kamaradi. En Breslau, dum la printempo 1945, generalo Niehoff [*la militistal mayoro dil fortifikita kampeyo*] venis aden nia bataliono, pos ke me facabis mea raporto, il questionis me pro quo me ne divenabis oficiro. Me respondis a lu : « *Me ne havis la vokeso profesional por ta skopo.* »

Quo esas segun vu bona soldato ?

Kande soldato staceskas por atakar e ke lua vivo perdas sua importanteso : il trancendesas per esar pronta por mortar ed aquiras estimo pri su ipsa qua ne esas possiba developar dum tempo di paco. Yen, segun me, to quo esas bona soldato. E me sempre probis kondutar tale, mem en Breslau dum la lasta dii dil milito. Me sempre esis volontal por irar al maxim danjeroza kombato-lineo.

(...)

Ka vi havis kontakti kun la Rusa habitantaro ?

Yes certe. On imperis strikte a ni bone kondutar a li, ne entraprezar nutrar ni che li. On kambiis tamen aguli e filo po ovi e lakto – la rurani ne volis acceptar nia pekunio, ma filo ed aguli esis raraji ibe. Me memoras ke dum januaro 1944, en Luga [130 kilometri sude de Leningrad], la familie qua gastigis ni esis tre felica acceptar ni, nam ni donis ad ol kelka konservaji, kelketa pano e precipue botelo de schnaps. Erste dum la somero di 1944, en la Poloniana vilaji, me deskovris la kontre-Germana sentimento : li ne celis lia odio. Ma en Rusia me nulatempe sentis ol.

(...)

Quon divenis la kaptiti ?

Dum la somero 1943, proxim Tosno, me kaptis kelka soldati helpata da mea kamaradi. Ni traktis li tre bone : ni donis a li pano, sigareti. Pose ni transportis li adche la

komandeyo di nia kompanio por questionado. Me ne savas quon li divenis. Cetere lo esas pro ca kapturo ke me ordenizesis per la fera kruco e ke me promocesis kom kaporalo. Mea patro esis tre fiera kande il saveskis lo.

(...)

An la fronto, quon vu timis admaxime . Artilrio, chari, avionaro ?

La Stalin-orgeni, ico esis lo maxim danjeroza e precipue lo maxim netolerebla. La ululado qua akompanis la lanso di ta fuzei, me sentas ol sempre en mea internajo ! Ico duris nur dum 20 sekundi, ma co esis la sekundi maxim longa e maxim terorigiva di la tota milito. La Stalin-orgeni tre nocis la mento-stando di nia infantrio.

(...)

Kande vu intelektis ke la milito esis perdita ?

Dum decembro 1942 o dum januaro 1943. Pos vidir l'armizo en la dispono dil Usani, mea patro skribis a me de Afrika, dum asertar ke, militistale, lo esis neposibla obtenar la vinko. Quale me dicis lo a vu, ilu laboris por informo-servo e me savis ke il havis suficanta informaji por havar bona vido pri la milito-kozi. Konseque me kredis il. E pose, me divenis supersticoza. Me dicis a me ke se ni esus ganonta la milito, me mortus ante la vinko. Ma, ke se mea patro esis justa, me posvivus la desvinko. Ico esas stulta ma me havis ca fixa ideo...

E vua kamaradi ?

Inter soldati, on dicis inter ni : « *Ni bone profitez la milito, nam la paco esos terorinda...* » Ma me devas dicar ke ni vivis sen pensar pri la morga dio, onu apene pensis pri to quo eventos pos la repasto o pri la sequonta atako. Hodie, la Germani ne volas intelektar ke ni vivis tale, ke nia vivo konsakresis por solvar nemediata problemi quale la frosto o la nutrivi, nule por savar ka la milito esis yusta o ne. Ni ne havis la necesa tempo por pensar pri altra kozi. Eventis a me restar en tranchei dum monati sen povar lavar me e chanjar mea sub-vesti. On multe sufbris pro la lausi. On vivis de vunduro a la sequanta, de ordenizo a la sequanta... Ed amba kozi grantesis tre abundante a me. Lor la milito-fino, dum la 11ma di aprilo 1945, me recevis la fera milito-kruco di unesma klaso.

On dicas ke ye la fino dil konflikto la ordenizi obtenesis facilamente...

Askoltez, me povas dicar a vu ke la kombati en Breslau esis le maxim harda quin me subisis. Yen quale ol grantesis a me. Lo esis dum la 1ma di aprilo, Pasko-sundio, sub la ne-cesanta bombardado dal artilrio e dal avionaro. Lor la vespero, charo « JS » proximeskis a nia Chefa Quartero. La mayoro dil regimento sendis a ni « Jagdpanzer IV » kom rinforco e me montris a lua akompananta esquado ube esis la charo Rusa. On demandis a me klimar ye 20 metri de alteso, celata dop ruinaji, por surveyar e signifar kande ca Rusa koloso moveskos. Ol moveskis, me signifis... Nia charo iris ek lua celeyo. Ol pafis e frapis la angulturmo dil « JS », qua recevis la shoko e desaparis. Ye la morga dio, l'enemikaro sucesis okupar la taluso dil fervoyo an nia dextra flanko. Nia bataliono imperesis rikaptar olu. Ni ne plus havis multa viri e mea chefo imperis me prenar kun me radio-transmisili. Por atakar, oportis trairar 100 metri di « no man's land », dum la justa instanto, kande nia artilrio komencis bombardar l'enemikaro, sat rapidamente por evitar la kugli ma ne tro por ne trovesar sub nia propra obusi lor la arivo. Nia artilrio pafeskis, me klamis « Adavane ! » ma nur un soldato movis su... Me pavoris, itere klamis, ma sen efiko. Lore ni departis duope... Fortunoze, nia artilrio facis bona 'travalio' e la Rusi ja ne plus esis surloke. Dum la sequanta dio, la cetera homuli venis a me por exkuzar su ne akompanir me.

Karl Hanke, la nazista chefo dil fortreso Breslau, reputesas pro pendigir ti omni qui pensis livrar su. Pro quo ca soldati ne punisesis ?

Pro ke nulu savabis io. Ka vu savas ke Breslau en 1945, esis tre diferanta de Tosno en 1943 ? Dum la siejo ni esis shirmita en kelero, la Rusi esis en la strado vicina. La ligili inter la Chefa Quartero dil bataliono e dil regimento esis, por tale dicar, ne-existanta. Singlafoye kande oportis transmisar informajo, facar explorlo, portar municioni ed aquo an la fronto-lineo, me mustis trairar la pafado-lineo. E pose la urbo bombardesis sencese, esis omnube incendii. Omna konstrukturi esis destruktita. Uladie, me vidis aviono « Junkers 52 » tervenar en la ruinaji. Me nulatempe intelektis quale la pilotisto sucesabis pozar su sur la sulo... La mento-stando dil habitanti di ca urbo esis lamentindega. Ulafoye, proxim la fervoyala staciono, me selektis la subteretajo di domo por instalar ibe la nova komandeyo dil bataliono e me saveskis ke la tota familie, qua habitis ibe, suocidabis. Ed ico ne esis unika kazo.

(...)

Ka vi drinkis alkoholaji por rezistar ?

Proxim Leningrad, on povis komprar alkoholo che kampanio-kiosko di nia diviziono ma quale me sempre dicis a me, “*milito ne esas amiko kun ‘schnaps’*” e me drinkis de ol nur un unika foyo. Lo esis itere anke dum la fino di aprilo 1945, en Breslau. Itadie, me iras al komandeyo responsiva pri la vicina sektoro, okupata da SS-soldati. Cirkum la tablo surhavante mapi, esas du oficiri qui signifas a me proximeskar. Kun desprizanta mieno, un de li questionas me pri mea intenci koncernante li. Me respondas ke lua viri lasis nia alo deskovrita e ke ni havas nulu por stopar la truo. Ilu sumnas me indikar mea sektoro sur la mapo e dicas lore a me ke ni pafabis adsur lua kerli. Me retroturnas a lu, ke, depos ke la Rusi esas ibe, ni pafas adsur omno quo movas su. E ta-instante, me koncieskas ke me relatas kun Besslein e Rogge, la du oficiri maxim timenda dil fortreso. Subitamente, obusi explozas e la muri dil subteretajo tremeskas. Sen atencar ico, Besslein indikas la mapo ed explikas a me ube esos la nova defenso-lineo. Pose il dicas a me : « *Ante tua departo, ni drinkez u/o* » - ed il prizentas glaso a me. Ni shokis reciproke nia glasi, me drinkis e me departis... Retroveninte en mea unajo, kande me naracis ke Besslein ipsa invitabis me kundrinkar glasedo de alkoholo, nulu volis kredar me. Ico esas la unika foyo kande me drinkis *schnaps* an la fronto-lineo, me nulatempe oblivious lo.

(...)

Quon vu opinionis kande la Federiti desembarkis en Normandia ?

La tota regimento volabus transportesar a Francia por kombatar la Usani.

E lor l'anunco dil atento di la 20ma di julio kontre Hitler ?

Ni esis an la fronto-lineo e du oficiri dil stabo divisional anuncis a ni ke atento organizesis kontre la *Führer* e ke ol faliis. Li adjuntis dicar ke un oficiro di nia stabo implikesis en ol, ke il fugabis e ke ni devis esar surveyema. Nulo pluse. La soldati ne parolis pri co. Ni havis plu importanta problemi.

La morto di Hitler ?

Me saveskis ol en Breslau, dum la vespero dil 1ma di mayo. Me renkontris soldati en la urbo-centro, qui dicis a me ke ula Tönnes indikesis kom sucedanto. Pose me informesis per la ‘radiofono’ ke parolesis pri admiralo Dönitz. Ma ca novajo ne emocigis ni. Ni ja omni intelektabis ke ico esis la fino.

Quale la libro di Breslau eventis ?

Dum la 5ma di mayo, on saveskis ke nia chefis signatabis armistico kun la Rusi e ke lia unaji militistal ja esis en la urbo. Nia batalionestro sendis me kun du plusa soldati por explorar to quo eventis. Ni iris vers la Königsplatz, ni renkontris la Rusi. Li esis armizita, ni anke, ni haltis, intersalutis, e pose singlu pluduris marchar. Pos ico, la Rusis promisis a ni esar libera se ni livrus ni. Dum la nokto del 6ma til la 7ma , ni livris

la urbo a li ma li trampis ni... Me inkluzesis en Breslau, pose komplete spoliata ed embarkita kun plura mili de altra soldati en brutaro-vagoni al direcione di Kaukazo. Nia « voyago » duris dum dek dii, dumsomere... Lo esis tre varma. Ni recevis nur du gobletedi de aquo dum la tota voyirado. Kaptiti diareis... Pos ca kalvario, ni arivis en Kirovabad [Gandja depos 1990], en la monti di Azerbaidjania, ubi ni mustis laborar en la mineyi di kobalto.

Quale on vivis ibe ?

En Kirovabad, on havis tre poke por manjar, pano, supo e *kacha* (paplo di cereali). La quanto di pano dependis del efektigita laboro. Ma pro ke me savis la alfabeto Rusa, me obtenis ofico en kontoro, ubi la vivo esis plu facila. Me povis manjar tam multa pano kam me volis, e me rihavis mea kustumala forteso, mem se ico ne duris dum longa tempo... To quo anke helpis me, lo es la fakteto ke me ne fumis : me povis kambiar mea sigareti po pano. Me pasis tale tri yari, sen judicio. Me ne havis mem la maxim mikra ideo pri la tempo kande ico duros...

Ka vua genitori savis ubi vu esis ?

Pos letro retrosendita sen respondo, to quo instigis me havar la maxim mala timo, un de mea karcerala amiki liberigesis pro prisanesa motivi. Tale mea genitori saveskis dum januaro 1946 ke me transvivabis. Kande mea kamaradi fine judiciesis e kondamnesabis a 25 yari de karcero-puniso sen ajorno, me esis en hospitalo pro tifo : me indulgesis. Me liberigesis dum la fino di agosto 1948, me retrovenis adheme dum oktobro di ta yaro. Me havis la fortuno ke la komisitaro pri saneso konkluzabis ke me esis tro febla por laborar.

Kad en la kampeyo on instigis vu divenar membro dil partiso komunista o dil Nacionala Komitato por libera Germania ?

No. On dicis nur a ni ke plu bone onu laboros, plu rapide on retrovenos adheme. Kande me arivis en mea vilajo, me trovis mea genitori qui esis senlabora, en domo mi-destruktita per bombo, quan li habitis kun refujinti. Til la monato marto di 1949, me restis en la hospitalo. Pose, me laboris en komercala brancho. Mea monatala salario esis 50 DM, de qui me mustis pagar 20 DM amendo kom anciena membro dil partiso nacional-socialista.

Quala traco la milito poslasis interne di vu ?

Me divenis harda, tre harda. Hitler dicis ke oportis esar harda quale Krupp-stalo e tenaca quale la ledro... La milito igis me harda e tenaca. Pose, en la vivo, kande me renkontris viro di mea generaciono, me quik savis kad il esis front-soldato o rato restinta dope. Bismarck esis justa – onu nulatempe devus militar kontre Rusia !

(Segun artiklo en la revuo GUERRES & HISTOIRE)

LA MISTERIO DIL OBLIVIATA VILAJETO

Rezumo di lo preirinta : [En 1943, gespozi iras a la hemo di oldega mortanta onklulo. Li arivas a stranja vilajo ubi li invitesas dejunar kun misterioza Ekleziani, qui konfesas

esar celita Druidi. Ma ye la fino dil repasto la centyara onklulo havas subite nebona stando. Lu tamen rikoncieskas e, pose, lu durgas la naraco pri eventi sempre plu astoniva di ilua fora yuneso... Il mem naracas la diskreta ceremonio di lua fanco e la tristeso di lua deproto de ta nekonocata e celata loko. Ma pose il havas nekonsolacata nostalgio til ula dio kande il asistas rurala ceremonio tre anciena. Ma il havas la desfortuno, lore, grave maladeskar. Il sucesas tamen transvivar e divenas studento en granda skolo di Paris e fine frequentas homi di alta sociala klasi havanta politikala opinioni Bonapartista. Sur demando da lua fiancitino, il sucesas predicar la futuro. Plu tarde, fatigata per la longa duro dil tempo dil fanceso, il volas instigar energioze lua futura bopatro accepter lua mariajo. Ma ilta esas fanatico partisano Bonapartista. Tamen il furnisas bona motivo por lua konduto. Pose, en la manjo-chambro, sequas long expliko pri temi esotera. La yuna gespozi admiras la sereneso dil adepti di ca antiqua kulto opoze al transpaso di un de li. Pose, li promenadas en foresto e renkontras stranja persono. Plu tarde, li retrovenas al chambro di lia onklulo qua volas dicar importanta kozi a li.]

-Mea onklulo...

-Me male kalkulis... mea fortoso... lore, lektez dum ta tempo... la chapitro 9... en la 2ma kayero. Ico explikos multa kozi a tu, e pose tu acensos kun tua spozino... e la patri. Me volas vidar vi omna ! Irez !

La oldulo semblis vere exhaustita, e, quale lampo qua extingesas e krepitas kelkete dum ankore poka tempo dum jetar per sukusi ne-egala lumeti, segun semblo il esis pronta irgatempe klozar definitive la okuli.

Me decensis hastoze.

En la granda chambro, sidanta cirkum la longa tablo ek querkoligno vaxizita o stacanta hike ed ibe en la miobskureso, la tota habitanti di Perrière regardis la lasta bujio di qua la flamo alta e klara nun dominacis nur dek centimetri ek vaxo.

Henri qua adportabis ol semblis hipnotigata per ta mikra vivo a qua tota longa existo esis, lu kredis, asociata.

Patro André, qua vestizesis per la robo ek blanka linajo kun stolo brodita per du kruci Kelta, intelektis nemediate, e sen ke me dicabis ula vorto, livis sua plaso kande il vidis me ed iris vers la eskalero.

Omni staceskis dum ke Lua Perfekta Sereneso, portante sub lua stolo ula objekto sakra quan me opinionis esar la santa hostio, acensis pezoze la eskalero.

Pro la movimento facita da omna asistanti, la flamo vacilis ed Henri, per patrala gesto, protektis ol per ilua manui, pro timo ke la lejera diplaso di aero konsumigez ol plu rapidamente.

Me iris por izolesar proxim la fenestro de-ube on vidis la masiva portalon dil antiqua abadeyo brilar sub la Suno, e me komencis lektar la indikita chapitro, dil 2ma kayero di Onklulo Louis.

CHAPITRO XIV

« Chapitro 9 dil Kayeri di Louis Futaies »

Lo esis okazione di lua aniversario, dum la 20ma di aprilo 1846, ke la mayoro Demarle, guvernisto dil Fuorto di Ham, permisis a me vizitar la Princo por prizentar a lu la bondeziri di lua partisani.

La instrucioni qui donesabis a me da S-ro de Chamou e la ancieni di Perrière esis preciza.

Oportis, per komentar por la famoza karcerano, la astrologiala Stando sunal di lua 39ma yaro, demonstrar a lu ke la kunjungi astral esis oportuna ad eskapo ; esis necesa ke lu aceptez asumir la risko di ol en la kondicioni minucioze preparita por pozar omna chanci ye lua latero, ne nur en nemediata futuro – la ekiro de Ham -, ma anke en plu ‘lontana’ futuro, por obtenor la krono imperiestral.

Danke kelka nekonocata helpi, me obtenis sen desfacilajo la permiso komunikar, quan on solicitabis de la guvernerio rejali, ma me ‘jame’ savis ico lore, nam la princo nule esis celata en ilua karcero. Singlu, oportas dicar lo, komencante per mayoro Demarle, guvernisto dil fuorto, esforcis igar ad il la kaptiteso tam dolca ed agreabla kam ico esis posibla. Mem la viziti feminala minim ceremonial grantesis a lu, e lua amorala relato kun ula damzelo Eléonore Vergeot, surnomizita la bela Lignoshuistino, esis konocata da omni.

Doktoro Conneau lua amiko, e lua chambristulo Thelin, darfis partoprenar la kaptiteso di Louis Napoléon, sen pro co subisar la stando di karcerani.

Mea vizito do vartesis, e, apene lasinta a me la tempo prizentar a lu mea respekto-signi :

-Nu, mea amiko, quala precoza novaji vu adportas a me ? demandis la princo dum indikar a me sidilo, proxim la sua avan la granda labor-tablo superkargita per paperaji e libri.

-Nia amiki komisis me informar vu Sinioro Imperiestrido ke ca trono quan Vu aspiras kom vua heredajo esus en Francia tilextreme minacata.

-Trono ne esas berjero en olqua on povas dormetar, replikis Louis Napléon, e me esas pronta probar omno por ganar ol.

-Omno probar...yes...ma esas povo quan onu ne povas defiar : lo esas olta dil Destino !

-Quon vu volas dicar ?

-Ico, e me pregas vu respektoze ho Sinioro acceptar kredar ke l'avizo, quan me audacas transmisar a Vu, emanas de ti de lua fidela amiki qui deziras totakordie la suceso di Vua projeti.

-Yes, povas esar, ma me havas dubiti.

Divenante audacoza e koncianta pri la altaranga Komiso qua konfidesis a me, me plu duris mea parolado :

-La horoskopo qua facesis koncernante vu Sinioro Imperiestrido promisas vere trono, e se Vu permisas lo a me, me montros a Vu ke Vua chanco Rejala esas en proxima futuro. Yen ol, me dicis dum irigar ek mea portfolio la trasuro hike apude dil temo imperiestral :

Chanco Rejala en VIIma Domo, juntita a Venero mastro dil nasko-yaro 1808 en Skorpiono ed a Marso, t.e. por vua 45ma yaro – 1852 – yaro di Marso precize...

-E me komencas hodie mea 39ma yaro !... Me esas karcerano havante nun la sama evo kam olta quan havis mea onklulo kande il imperis Europa !

-Esas plu bona komencar plu tarde e ne havar la sama fino kam il... Or, videz, ita Chanco Rejala esas en la Skorpiono en quadrato di la Leono, signo qua guernas Francia e pri vua chanco voyajar surmare en X° en la Varsero... en Punto triangulal di Urano mastro di ca signo...

-Konsentite, ma pro ke me komprendas nulo pri co, ka vu volas dicar a me adube vu volas irar tale ?

-Ad ito, Sinioro : lo esas ke ca Trono ne vartas vu en Francia ma transmare – en Varsero signo opozita, e komplemental di la Leono.

-En Amerika ?

-Yes, precize !

-Nia famoz amiki ja informis me pri co quar yari ante nun, e me egardis lia konsili tante serioze ke me probis trovar moyeno por konformeskar ad oli...e videz...yen la respondo...

Riturnante su, la kaptito sizis dop ilu voluminoza dokumentaro quan il apertis, e, montrante a me la peci unope :

-Ito esas projeto pri kanalo transoceanal propozita en 1844 al guvernerio di Nikaragua en la skopo

aranjar la Rio San Juan qua komunikigas la lago di Nikaragua kun la maro dil Antili, e la perforo dil streta montaro-grupo separante la granda lago – havante mikra altitudo – dil Oceano Pacifika.

-Genioza ! me klameskis.

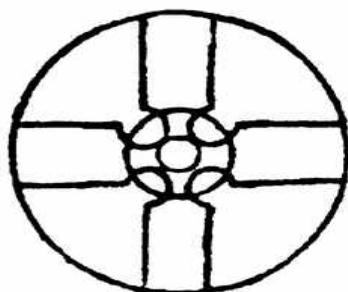
-Pos multa kambii di letri, la prezidanto di ta republiko, certa povar trovar pekuniala susteno, sendis a rejo Louis-Philippe demando por liberigo koncernante me, por ke me povez, personale, direktar la labori.

Yen kopio di ca letro...mea kar amiko – e yen olta dil guvernerio Franca.

(Duro sequos)

Tradukita de libro redaktita da Paul Bouchet – Inter-Kelta Arkidruido

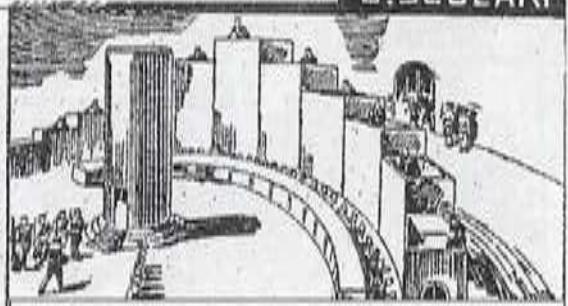
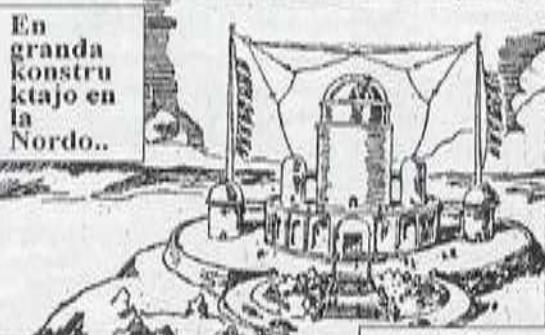
MCLXXXIV



1184

Batalio en la stratosfero

G. SCOLARI



Parolos la France reprezentero

Por faciligar nia laboro pri komunikado kun la planeto Marso, me propozas sekretigar nia kunveno

Perfekte unanime aprobesas !



Nulu darfas enirar. La prezidanto ipsa apertos la pordo ye la fino dil kunveno.

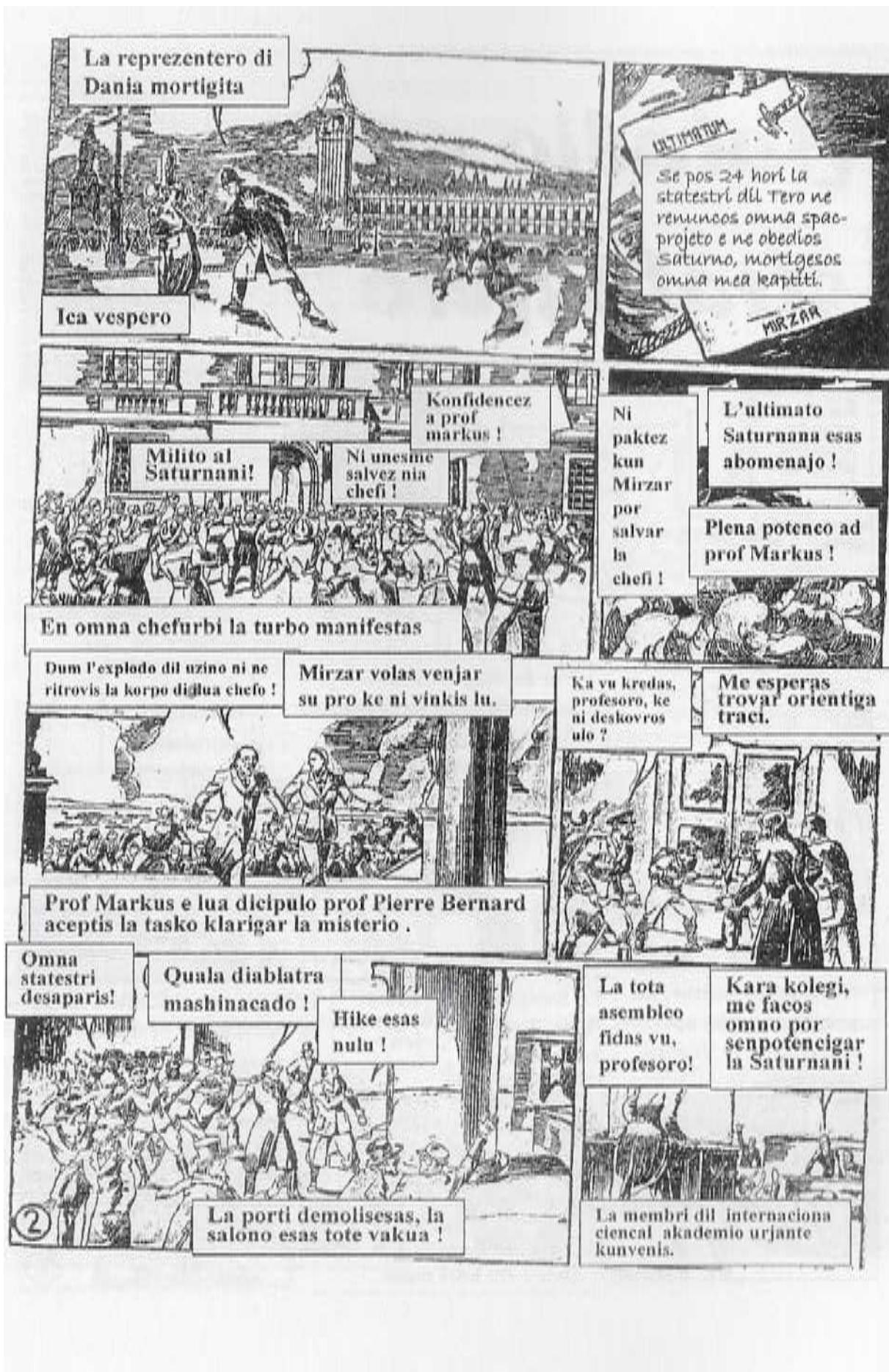


La kunveno ne finas. Tamen li konkordis !



Li mem forgesas manjar ! stranje

1



Quale explikar
ke la tero esas
kava ?



Ni tamen
esas sur
rokoza
planajo !



Yen la misterio, la Saturnani
exkavis la sulio e decensigis la
kunvenanti e kaptis li.

Lamorga jorno on
komencas exkavar.

La parieti demolisesas, on deskovras komplexa radaro.



La
temperaturo
sempre
diminutas !

Ni ankore
ne savas
adube ni
iras !



Ni atingis
la fondo,
ka ni
durez ?



Me kredis
ke ni facos
fantastika
deskovri.



Regardez,
profesoro !

Certas ke
Mirzar
konocas la
Tero plu
bone kam
ni.

Markus e Bernard exploras la
vulkano nekonocata til l ore.

La fosforecanta
giganti. Me kredis ke
li desaparabis !



Quan stranja
laboro li
facas ?



Fantastika vilajo aparas avan l'astonegita okuli di amba cienculi.

3

Ica libro prizentas l'antologio dil revui "Letro Internaciona" e "Kuriero Internaciona". La lasta revuo remplasis l'unesma. Amba revui esas redaktita od redaktata tote en l'auxiliara linguo Ido da Jean Martignon, Francia.



BLOGI

Listo segun alfabetal ordino :

Alcione

<http://alciono.blogspot.com/>

Antonio Martinez

<http://haikuido.blogspot.com/>

Bebson Hochfeld

<http://www.ipernity.com/home/bebson>

Jean Martignon

<http://royalist-ido.blogspot.com/>

Jose Cossio

<http://www.ipernity.com/home/idosonora>

Lenadi Mucina

<http://linguoido.ning.com/profiles/blog/list?user=orgrx1gw80gmh>

Parolez Ido

<http://linguoido.ning.com/profiles/blog/list>

Thomas Schmidt

<http://www.ipernity.com/home/93650>

Tiberio Madonna

<http://lingletr.blogspot.com/>

Forsan ica listo ne esas exhaustiva e se altra Idisti redaktas blogo, li volitez informar me pri co, por ke me publikigez la retala adreso di lia blogo.

«FACEBOOK»-I

Mea propra «facebook» esas Jean Martignon :<http://www.facebook.com/profile.php?id=100000602493096>

Existas anke (inter altri)

Idisti

Bebson Hochfeld

Interlinguo (Linguo Internaciona di la Delegaciono)

Ido-Germania

Ido-Bigoteso

REVUI e LIBRI

Altra revueti kam KURIERO INTERNACIONA esas la precipua revuo di nia movado PROGRESO e la revueto dil Germana Ido-Societo nome IDO-SALUTO.

Editerio Krayono qua publikigis ne longatempe ante nun la prestijoza interretala revuo ADAVANE ! kontenas anke komenco di libraro virtuala kun kelka Idala libri enretigita ye la sequanta adreso <www.publikaji.tk>.

Ultre lo, on povas lektar interretala edituro di KURIERO INTERNACIONA qua havas un trimestro tardeso kompare a la surpapera edituro che la suba interretala loko :

<http://www.kuriero.internaciona.ido.li>.

Esas mencioninda ke la forumo <idoespanyol> kontenas fako pri arkivi ube on povas trovar altra libri di nia literaturo en nia linguo. La ULI havas simile reto-pagino kun virtuala biblioteko. Oi povas trovesar ye la suba adreso :
<<http://www.literaturo.ido.li>>

KONTENAO

Vorto dal redaktero.....	01
Listo de utila vorti.....	03
Ivain o la kavaliero kun leono.....	09
Informi pri la Ido-renkontro di Provins.....	12
Anekduto.....	13
Konfucius la « senkrona rejo ».....	14
Novelo : La kastelo dil diablo.....	16
Prilingua vidpunti.....	19
Suceso dependas de stabileso.....	20
Pri Interlingua.....	21
Tao Te King.....	22
Historio di Roma.....	23
Nia poeziala Angulo.....	24
L'Iliado da Homeros.....	25
Till Strigospegulo.....	27
Informaji –eventi di la dio.....	28
Kurt Klusmeier la lasta defensero di Breslau.....	30
La misterio dil oblikiata vilajeto.....	35
Batalio en la stratosfero da Robert Pontnau.....	38
Informi diversa.....	41

[Tapez ici]

[Tapez ici]

[Tapez ici]